



ОБЯЗАТЕЛЬНЫЙ
ЭКЗЕМПЛЯР

РАБОТНИЦА і СЯЛЯНКА

№ 3

с а к а в і к

1954

Совецкай ЖАНЧЫНЕ



Пятро ПРЫХОДЗЬКА

Ты ўсё спазнала — радасці, нягоды,
Трывогі ў сэрцы ўсе перажыла.
У час вайны ў далёкія паходы
З байцамі побач медсястрой ішла.



Салдаткай вернай, гордаю жанчынай
Ты не схіляла нізка галавы,
Варыла сталь, жалеза для Айчыны,
Чакала сэрцам вестак фронтавых.



Начамі над калыскаю сядзела,
Ды толькі слёз не праліла ў бядзе.
Сама на подзвіг пасылала смелы
За чэсць Айчыны дарагіх дзяцей.



Любоўю маці, самай светлай, чыстай
Ты сагравала ў цяжкі час байцоў.
І мы ішлі пад сцягам прамяністым,
Каб адстаяць жыццё сваіх бацькоў.

Ты ў цяжкай працы свет увесь здзіўляла
Адвагай, воляй, мужнасцю сваёй.
Таму на п'едэстал з рабочым стала,
Высока ўзняўшы серп над галавой.

Цябе за подзвіг дзякуе краіна,
Паплучнік наш і наш сардэчны друг.
Ты па зямлі праходзіш гаспадыняй,
Вітаючы жыццям свайго зару.



Праносішся вясеннім быстрым ветрам
Па стадыёнах далніх гарадоў.
І кожны раз ты чэмпіёнкай свету
З усіх краін вяртаешся дамоў.



Нідзе ні ў чым не можаш ты скарыцца,
Твой смелы погляд іскрамі гарыць.
Дык як-жа нам табой не ганарыцца,
Душой усёй і сэрцам не любіць!

На першай старонцы вокладкі—малюнак І. Давідовіча «ПАДАРУНАК МАЦІ».

РАБОТНІЦА І СЯЛЯНКА

ВЫДАННЕ ЦК КП БЕЛАРУСІ

ГОД ВЫДАННЯ
ТРЫЦЦАТЫ

Пролетарыі ўсіх краін, еднайцеся!

Государственная
Библиотека
СССР
им. В. И. Ленина

3

САКАВІК 1954

5031 8035
17-55



Іосіф Вісарыёнавіч СТАЛІН

ВЯЛІКІ ПРАДАЎЖАЛЬНІК СПРАВЫ ЛЕНІНА

5 САКАВІКА споўнілася гадавіна з таго часу, як перастала біцца сэрца Іосіфа Вісарыёнавіча Сталіна — вернага вучня і саратніка геніяльнага Леніна, вялікага прадаўжальніка яго справы.

Імя Сталіна бязмежна дорага для нашай партыі, для савецкага народа, для прагрэсіўнага чалавецтва ўсяго свету.

Трыццаць год пасля смерці В. І. Леніна Іосіф Вісарыёнавіч Сталін, заслужыўшы агульнае прызнанне і бязмежнае давер'е народа і партыі, разам са сваімі вернымі саратнікамі няўхільна вёў партыю і краіну па ленінскім шляху.

Усё жыццё І. В. Сталіна было прысвечана вышэйшай справе служэння працоўным, самаадданай барацьбе за іх свабоднае і шчаслівае жыццё, за перамогу кунізму. Ён глыбока верыў у народ і ва ўсёй сваёй дзейнасці апіраўся на масы, у якіх бацьку сапраўдных тварцоў гісторыі.

У жорсткай барацьбе з царызмам і капіталізмам І. В. Сталін зведаў цяжкую, але слаўную долю пролетарскага рэвалюцыянера-прафесіянала.

І. В. Сталін заўсёды заставаўся перакананым ленінцам, стойкім абаронцам ленінскіх ідэй. Ён выступаў як верны і дастойны вучань В. І. Леніна.

Разам з Леніным І. В. Сталін змагаўся за партыю новага тыпу, рашуча адстаіваў ленінскія ідэалагічныя, арганізацыйныя, тактычныя і тэарэтычныя асновы марксісцкай партыі. Ён праводзіў велізарную работу па заваяванню мас, па падрыхтоўцы сацыялістычнай рэвалюцыі, па арганізацыі баявога саюза рабочага класа і бяднейшага сялянства.

Пасля перамогі Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі І. В. Сталін у якасці народнага камісара па справах нацыянальнасцей з'яўляўся бліжэйшым памочнікам В. І. Леніна ў будаўніцтве першай у свеце сацыялістычнай дзяржавы рабочых і сялян.

У гады грамадзянскай вайны і барацьбы з інша-земнай ваеннай інтэрвенцыяй І. В. Сталін умела і мужна выконваў усе заданні партыі і ўказанні вялікага Леніна па разгрому ворагаў краіны Саветаў.

Ля труны В. І. Леніна — вялікага заснавальніка Куністычнай партыі і Савецкай дзяржавы — І. В. Сталін ад імя партыі і народа даў клятву вернасці ленінскім заповітам — захоўваць адзінства партыі, захоўваць і ўмацоўваць дыктатуру пролетарыята, саюз рабочых і сялян, дружбу народаў, высока трымаць сцяг пролетарскага інтэрнацыяналізма. Да канца свайго жыцця І. В. Сталін заставаўся верным гэтым заповітам. Ён ва ўсім следаваў Леніну, заклікаў працоўных жыць і працаваць, змагацца і перамагаць так, як гэта рабіў Ленін.

Калі ва ўмовах перамогай дыктатуры пролетарыята паўстала пытанне аб лёсе сацыялізма ў СССР, І. В. Сталін адстаяў ленінскае вучэнне аб магчымасці перамогі сацыялізма ў адной краіне. Куністычная партыя пад кіраўніцтвам Цэнтральнага Камітэта на чале з І. В. Сталіным, зыходзячы з аб'ектыўных законаў эканамічнага развіцця грамадства, з інтарэсаў народа, разграміла здраднікаў і капітулянтаў, адстаяла ленінізм і ўзяла рашучы курс на пабудову сацыялізма ў нашай краіне.

За гады перадваенных пяцігодак былі ажыццэўлены грандыёзныя планы сацыялістычнай індустрыялізацыі і калектывізацыі сельскай гаспадаркі. З небывалай магутнасцю раскрыліся творчыя сілы нашага народа, сапраўднага тварца гісторыі, стваральніка новага, куністычнага грамадства. Наша краіна, кіруемая Куністычнай партыяй, за кароткі гістарычны тэрмін ператварылася з адсталай аграрнай краіны

ў перадавую магутную індустрыяльна-калгасную сацыялістычную дзяржаву.

Усебаковай праверкай сілы і жыццёвасці савецкага і грамадскага дзяржаўнага ладу з'явіліся суровыя гады Вялікай Айчыннай вайны. Савецкі народ, узняўшыся на абарону сваёй Радзімы па закліку Куністычнай партыі, адстаяў сваю свабоду і незалежнасць і выратаваў народы Еўропы і Азіі ад фашысцкага заняволення. У гэтай перамозе наглядна праявіліся бясспрэчныя перавагі сацыялістычнага ладу над капіталістычным, маральна-палітычнае адзінства савецкага грамадства, дружба народаў СССР, жыватворны савецкі патрыятызм. Наша сацыялістычная дзяржава ператварылася ў несакрышальны аплот міру і дэмакратыі ва ўсім свеце.

Гістарычнай заслугай І. В. Сталіна з'яўляецца тое, што ён пасля смерці В. І. Леніна творча развіў марксісцка-ленінскае вучэнне ў дастасаванні да новых гістарычных умоў і ў радзе пытанняў узбагаціў рэвалюцыйную тэорыю новымі палажэннямі. Творча развіваючы ленінскае вучэнне аб магчымасці перамогі сацыялізма ў адной краіне, І. В. Сталін абгрунтаваў палажэнне аб магчымасці пабудовы кунізма ў нашай краіне, аб неабходнасці захавання і ўмацавання дзяржавы пры кунізме, калі захавецца капіталістычнае акружэнне. І. В. Сталін вызначыў асноўныя ўмовы падрыхтоўкі да пераходу ад сацыялізма да кунізма.

Выконваючы заветы Леніна, І. В. Сталін асабліва вялікую ўвагу ўдзяляў ўмацаванню саюза рабочых і сялян, як вышэйшага прынцыпу дыктатуры пролетарыята, адзінства і дружбы брацкіх савецкіх народаў — асновы асноў Савецкай многанацыянальнай дзяржавы.

Усё сваё жыццё І. В. Сталін вёў жорсткую барацьбу з ворагамі партыі за ленінскае адзінства партыі, за маналітнасць яе радоў, за непарывную сувязь з народам. Адзінства партыйных радоў, згуртаванасць партыі вакол свайго Цэнтральнага Камітэта заўсёды былі, ёсць і будуць рашаючай умовай моцнасці і непераможнасці партыі. Наша Куністычная партыя паспяхова вырашае ўсе задачы таму, што яна з'яўляецца маналітным калектывам аднадумцаў, спаяным адзінствам волі, адзінствам дзеянняў, адзінствам дысцыпліны. Сіла і магутнасць Куністычнай партыі забяспечваецца правядзеннем у жыццё ленінскага прынцыпу калектывнасці кіраўніцтва, як вышэйшага прынцыпу партыйнага кіраўніцтва. Партыя зыходзіць з таго, што калектывная мудрасць Цэнтральнага Камітэта, які апіраецца на навуковую аснову марксісцка-ленінскай тэорыі і шырокую ініцыятыву кіруючых кадраў, забяспечвае правільнасць кіраўніцтва партыяй і краінай, паспяховае будаўніцтва кунізма ў нашай краіне.

Апошнія вуснае выступленне І. В. Сталіна перад партыяй і краінай было на XIX з'ездзе КПСС. У сваёй гістарычнай прамове І. В. Сталін падкрэсліў адзінства інтарэсаў працоўных СССР і працоўных усіх краін, паказаў, што інтарэсы Савецкага Саюза неаддзельны ад справы міру ва ўсім свеце.

Пасля смерці І. В. Сталіна ворагі працоўных разлічвалі на разгубленасць і паніку ў радах савецкага народа, панёсшага цяжкую страту. Але яны жорстка пралічыліся. Савецкі народ яшчэ цясней згуртаваўся вакол роднай Куністычнай партыі і Цэнтральнага Камітэта, вакол Савецкага ўрада.

Савецкі народ бязмежна верыць сваёй Куністычнай партыі і аднадушна падтрымлівае як знешнюю, так і ўнутраную палітыку Савецкай дзяржавы. Уся дзейнасць Куністычнай партыі накіравана на ўсямернае палепшанне матэрыяльнага добрабыту і

павышэнне культурнага ўзроўню народа. Рашэнні вераснёўскага Пленума ЦК КПСС, далейшыя рашэнні партыі і ўрада, якія намерцелі баявую, канкрэтную праграму крутога ўздыму сельскай гаспадаркі, далейшага развіцця лёгкай і харчовай прамысловасці, сведчаць пра нястомныя клопаты партыі аб шчасці народа. Працоўныя нашай краіны з велізарным нахненнем узяліся за выкананне ўсенародных задач, пастаўленых партыяй і Савецкім урадам. Няма сумнення ў тым, што і гэтыя вялікія задачы савецкі народ пад кіраўніцтвам Комуністычнай партыі паспяхова выканае.

Наша краіна зараз перажывае новы палітычны і

працоўны ўздым, выкліканы падрыхтоўкай да выбараў у Вярхоўны Совет СССР. Выбары зноў прадэманструюць непарыўнае адзінства волі савецкага народа і дзейнасці Комуністычнай партыі, згуртаванасць працоўных вакол Цэнтральнага Камітэта партыі і Савецкага ўрада, сваю адданасць ідэям Леніна — Сталіна.

Бессмяротнае імя Сталіна заўсёды будзе жыць у сэрцах савецкага народа і ўсяго прагрэсіўнага чалавечтва.

Пад сцягам Леніна — Сталіна, пад мудрым кіраўніцтвам Комуністычнай партыі савецкі народ упэўнена ідзе да светлай будучыні — кунізма.

ЗА ДАЛЕЙШЫ РОСКВІТ НАШАЙ РАДЗІМЫ

НЯДАўНА адбыўся XXI з'езд Комуністычнай партыі Беларусі. З'езд падвёў вынікі стваральнай працы беларускага народа, яго дасягненняў ва ўсіх галінах народнай гаспадаркі.

Выконваючы рашэнні XIX з'езда Комуністычнай партыі Савецкага Саюза, працоўныя Беларусі дабіліся далейшых поспехаў у развіцці прамысловасці. Валавы план 1953 года прамысловасць рэспублікі выканала на 103 працэнты.

Найвялікшы прырост дала машынабудаўнічая і станкабудаўнічая прамысловасць. Даволі сказаць, што летась гэтыя галіны выпусцілі прадукцыі ў 25 раз больш, чым у 1940 годзе.

Добрых паказчыкаў дабіліся многія заводскія і фабрычныя калектывы. Аўтамабільны завод паспяхова справіўся з леташнім заданнем. Трактарны завод асвоіў вытворчасць трактара «Беларусь», які з'яўляецца зараз лепшым прапашным трактарам у краіне. Будаўніцтва прамысловых прадпрыемстваў працягваецца. Хутка вырастуць такія прадпрыемствы саюзнага значэння, як завод запасных трактарных дэталей, электрашчытоў, радыёдэталей.

Выконваючы ўказанні вераснёўскага Пленума ЦК КПСС аб крутым уздыме ўсіх галін лёгкай і харчовай прамысловасці, прадпрыемствы прамысловых тавараў шырокага ўжытку рэспублікі далі прадукцыі на 74 мільёны звыш плана, прадпрыемствы харчовых тавараў таксама перавыканалі гадавое заданне.

Аднак з'езд адзначыў, што кіраўнікі міністэрстваў і прадпрыемстваў не выкарысталі ўсіх магчымасцей для расшырэння вытворчасці тавараў шырокага ўжытку, не выконваюць заданняў па асартыменту і якасці тавараў. Вытворчасць тавараў народнага ўжытку павінна значна ўзрасці ў параўнанні з мінулым годам.

Разам з прадпрыемствамі саюзнага значэння ўвойдуць у строй восем вялікіх швейных фабрык, будзе паскорана будаўніцтва камвольнага камбіната, пашырана мінская абутковая фабрыка імя Кагановіча, гродзенскі і мінскі тонкасуконныя камбінаты, віцебскія фабрыкі «КІМ» і «Сцяг індустрыялізацыі», Аршанскі ільнокамбінат, будуць будавацца 22 хлебазаводы, чатыры абаранкава-кандытарскія камбінаты, восем мясакамбінатаў, чатыры кансервавыя заводы, 15 гароднінна-сушыльных і г. д. Значна павялічыцца энергетычная магутнасць за лік пашырэння дзеючых і будаўніцтва новых электрастанцый. З'езд адзначыў, што адной з галоўных умоў палепшання работы нашай прамысловасці, транспарту і будаўніцтва з'яўляецца далейшае разгортванне сацыялістычнага спаборніцтва. Абавязак кожнага працаўніка — актыўна змагацца за дзятэрміновае выкананне дзяржаўнага плана 1954 года.

Вераснёўскі Пленум ЦК КПСС паставіў канкрэтныя задачы ў галіне крутога ўздыму сельскай

гаспадаркі. Наша партыя разглядае машынна-трактарныя станцыі, як рашаючую сілу ў развіцці калгаснай вытворчасці, як апорныя пункты ў кіраўніцтве калгасамі. Вось чаму партыйная арганізацыя нашай рэспублікі прыняла рад захадаў для ўмацавання МТС кваліфікаванымі кадрамі. Туды накіравана звыш 2100 інжынераў, механікаў, тэхнікаў, аграномаў. У шасцімесячных школах рыхтуецца звыш 11 тысяч трактарыстаў і 4129 механікаў-камбайнераў. Каля двух тысяч трактарыстаў навучаецца на чатырохмесячных курсах пры МТС. Новыя кадры авалодваюць тэхнікай квадратнай і квадратна-гнездавой пасадак бульбы, гародніны, кукурузы. На будаўніцтва МТС адпушчана сёлета ў 5,7 раза больш сродкаў, чым у мінулым годзе.

Вялікая работа праводзіцца па ўмацаванню калгасаў і ўздыму ўраджайнасці сацыялістычных палёў. Партыйныя арганізацыі адабралі і накіравалі ў калгасы 1760 лепшых работнікаў-арганізатараў і 4746 аграномаў і зоатэхнікаў. Гэ-

Дэлегацыі XXI з'езда КП Беларусі (злева направа): Герой Сацыялістычнай Працы звенявая Е. Кухарава, зоатэхнік М. Каваленка, старшыня калгаса С. Шыманская, Герой Сацыялістычнай Працы, звенявая Р. Пятроўская, брыгадзір трактарнай брыгады В. Караткевіч.



тае мерапрыемства калгаснае сялянства сустрэла з вялікім уздымам.

З'езд абавязаў ЦК, абкомы і райкомы партыі накіраваць намаганні партыйных і савецкіх органаў, усіх калгаснікаў і работнікаў МТС, саўгасаў і спецыялістаў сельскай гаспадаркі на паспяховае выкананне задач, пастаўленых вераснёўскім Пленумам ЦК КПСС. Далейшы ўздым нашай магутнасці ва многім будзе залежаць ад таго, наколькі арганізавана правядзем мы сёлета веснавую сяўбу.

У рашэннях з'езда пастаўлены важнейшыя задачы. Трэба ўсямерна развіваць вытворчасць збожжавых культур, ствараць у кожным калгасе ўласныя высокакасныя насенныя фонды, рашуча павышаць узровень ільнаводства і канапляводства, ураджайнасць бульбы і гародніны, пашыраць пад імі пасеўныя плошчы. Неабходна ў найкарацейшы тэрмін пераадолець нецярпімае адставанне ў развіцці жывёлагадоўлі.

Усе гэтыя задачы могуць і павінны быць вырашаны пры актыўным удзеле працоўных жанчын, якія з'яўляюцца вялікаю сілай і без удзелу якіх не вырашаецца ніводнае пытанне ў калгасах.

У сваім дакладзе на з'ездзе сакратар ЦК КПБ тав. Н. С. Патолічаў называў імёны лепшых калгасніц рэспублікі. Гонар і слава нашым перадавым жанчынам, якія плённай працай рухаюць наперад развіццё прамысловасці і сельскай гаспадаркі!

Клопаты аб савецкіх людзях, аб іх будзённых бытавых патрабаваннях — галоўная задача партыйных, савецкіх, профсаюзных арганізацый і гаспадарчых кіраўнікоў.

XXI з'езд КП Беларусі прадэманстраваў адзінства радоў партыі, яе адданасць справе ленінізма, несакрушальную згуртаванасць вакол Цэнтральнага Камітэта Комуністычнай партыі Савецкага Саюза.

З'езд прайшоў пад знакам смелай крытыкі ўсіх недахопаў партыйных, савецкіх і гаспадарчых

арганізацый. З'езд намеруе вялікую праграму далейшага палепшання добрабыту і культурнага ўзроўню працоўных: у больш шырокіх памерах разгарнуць жыллёвае і бытавое будаўніцтва, ўсямерна заахвочваць індывідуальнае будаўніцтва ў гарадах і гарадскіх пасёлках, пашырыць сетку бытавых прадпрыемстваў, медыцынскіх устаноў, дзіцячых садоў і ясляў. З'езд абавязаў партыйныя арганізацыі вышэй узняць партыйна-арганізацыйную і партыйна-палітычную работу, ўсямерна разгортваць унутрыпартыйную дэмакратыю, павысіць адказнасць за выкананне прынятых рашэнняў, перабудаваць работу партыйна-савецкага апарата, дабіцца, каб яго работнікі большую частку часу праводзілі на прадпрыемствах і ў калгасах.

З'езд выказаў упэўненасць, што працоўныя рэспублікі яшчэ цясней згуртуюцца вакол Цэнтральнага Камітэта КПСС і Савецкага ўрада і, не шкадуючы сіл, будуць змагацца за далейшы ўздым нашай Радзімы.

Наша рэспубліка

ад выбараў да выбараў

ПРАДУКЦЫЯ З МАРКАЙ „БЕЛАРУСЬ“

25 -ТОННЫ самазвал побач з карлікавым «Масквічом» здаецца гігантам. Велізарныя самазвалы, якія напамінаюць паравоз, і 40-тонныя прычэпы, прызначаныя для перавозкі масіўных збудаванняў, асвоены Мінскім аўтамабільным заводам за апошнія 2—3 гады.

Мінскі аўтамабільны завод першым стаў выпускаць самыя магутныя ў СССР аўтамабілі, і гэта з'яўляецца адным з паказчыкаў росквіту сацыялістычнай індустрыі Беларусі. Адроджаная пасля Вялікай Айчыннай вайны цяжкая і лёгкая прамысловасць рэспублікі дабілася выдатных поспехаў. Трактарны завод асвоіў вытворчасць удасканаленых тралёвачых трактараў. У адказ на рашэнні вераснёўскага Пленума ЦК КПСС ён наладзіў серыйны выпуск калёсных прапашных трактараў «Беларусь» уласнай канструкцыі.

Новыя маркі ўдасканаленых станкоў асвоілі мінскія, віцебскія і гомельскія станкабудаўнічыя заводы. Гомельскі завод сельскагаспадарчага машынабудавання даў калгасам і саўгасам краіны дзесяткі новых машын, якія садзейнічаюць механізацыі працаёмкіх працэсаў у сельскай гаспадарцы.

Намнога павялічыўся выпуск прадметаў народнага спажывання. Паспяхова працуе новазбудаваны Скідэльскі цукровы завод. Мінскі тонкасуконны камбінат асвоіў новыя гатункі сукна і выпусціў не адну сотню тысяч метраў добрага мінскага драпу. Яркія колеры дываноў дае дыванова-плюшавы камбінат у Віцебску. Высокаякасную мэблю вырабляюць фабрыкі Бабруйска. Дасканалы радыёпрыёмнік «Беларусь-53» увайшоў у масавую серыйную вытворчасць на Мінскім радыёзаводзе. Швейныя машыны, канавакапальнікі, адзенне, абутак, зборныя дамы і мноства іншай прадукцыі выпускае сёння індустрыяльная Беларусь. Тысячы новых перадавікоў, падобна А. Ставер, С. Кавалёвай, А. Ушанавай, сваёй самаадданай працай набылі шырокую вядомасць.

У Мінску будзеца гігант лёгкай індустрыі — камвольны камбінат, які разам з тонкасуконным ператворыць сталіцу Беларусі ў адзін з тэкстыльных цэнтраў Савецкага Саюза.

З 1946 па 1952 год на капітальнае будаўніцтва выдаткавана 14 мільярдаў рублёў, з гэтай сумы каля 2 мільярдаў толькі

на жыллёвае будаўніцтва. За гэты час уведзена ў эксплуатацыю больш 4 мільёнаў квадратных метраў жыллёвай плошчы.

Расцвітае індустрыяльная Беларусь. Растуць новыя фабрыкі і заводы. Прадпрыемствы Беларусі няспынна аснашчаюцца навіейшай тэхнікай. Аўтамабільны, трактарны і іншыя нашы заводы, паліграфічная прамысловасць атрымліваюць станкі і машыны з Масквы, Ленінграда, Урала, Алтая. Рабочыя Беларусі штодзённа адчуваюць моцную руку брацкай дапамогі вялікага рускага народа і іншых народаў Савецкай краіны.

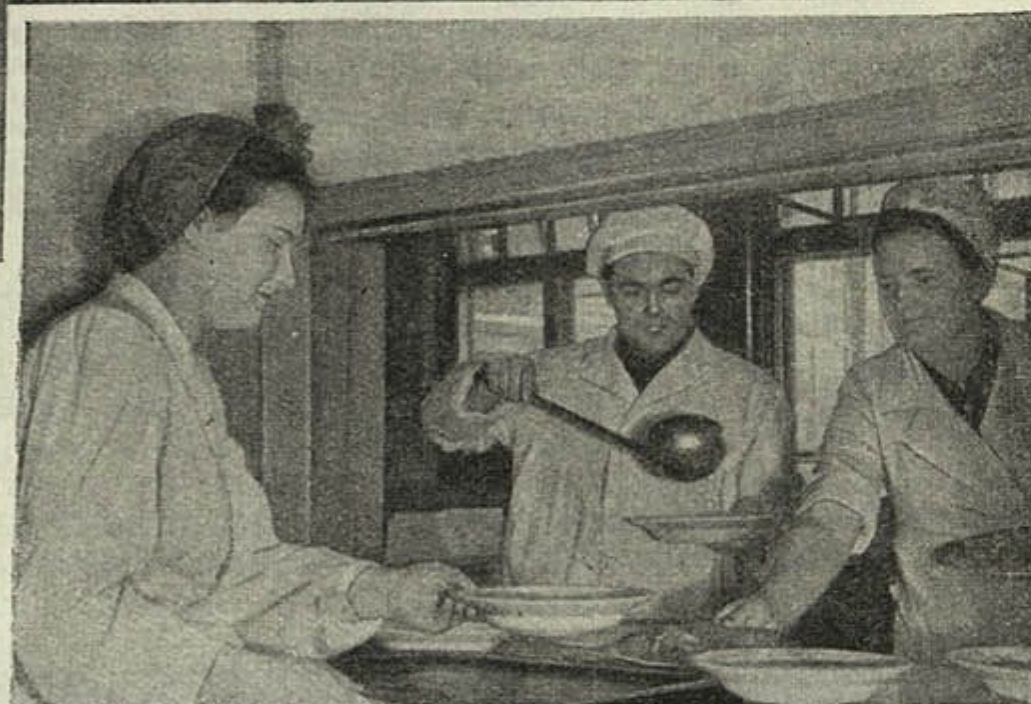


У сушыльным аддзяленні Лідскага малочна-кансервавага завода. Начальнік цэха Н. Кошкіна і апаратчыца К. Малько аглядаюць прадукцыю завода перад адпраўкаю ў гандлёвую сетку.

Фото Г. Ткачэнка.



На Аршанскім Ільнокамбінаце



Клопатамі аб шчасці любімай Радзімы напоўнены працоўныя будні работніц Аршанскага Ільнокамбіната. Спаворнічаючы за дастойную сустрэчу ўсенароднага свята — дня выбараў у Вярхоўны Совет СССР, яны імкнуцца апырэдзіць час, даць краіне больш прадукцыі.

Летась за кошт зніжэння сабекошту тэкстыльшчыкі збераглі каля 5 мільёнаў рублёў дзяржаўных сродкаў, сэканомілі 249 тон сыравіны, 28 тон пражы, 69 тон паліва і больш мільёна кіловат-гадзін электраэнергіі. Сотні рацыяналізатарскіх прапаноў далі звыш 400 тысяч рублёў эканоміі. Калектыв Ільнокамбіната заваяваў пераходны Чырвоны сцяг Міністэрства прамысловых тавараў шырокага спажывання і ВЦСПС.

Тэкстыльшчыкі агульнымі сіламі выяўляюць шматлікія рэзервы вытворчасці. Сёлета яны абавязаліся павялічыць выпуск тканін на існуючым абсталяванні на 8,2 працэнта ў параўнанні з 1953 годам. Хто не ведае работніцу часальнага цэха А. Грыбоўскую. Ужо многа год беззаганна выконвае

яна свае абавязкі і стараецца перадаць набыты вопыт. Паглядзіце на першы здымак. Грыбоўская (злева) навучае комсамолку Паліну Дзерваед прыёмам закладкі Ільновалакна ў часальную машыну.

У стройных шэрагах стаяць прадзільныя машыны. На прэрднім плане — брыгадзір-комсамолка Галіна Самсонава (справа) і лепшая з'ёмшчыца Тамара Сіняўская. Яны сістэматычна перавыконваюць заданні.

У сталовай камбіната — вялікі выбар смачных і таных страў. Нібы чайно́к, снуе ад стала да раздатчнай афіцыянтка Людміла Ларэнка (злева). Яна атрымлівае абеды для рабочых. Абедаюць ткачы: Алена Дударова, Любоў Зайцава, Надзея Сініцына і Зінаіда Казачэнка.

Работніцы культурна і разумна праводзяць свой вольны час.

Лепшая ткачыца — комсамолка Алена Дударова (злева) і яе сяброўка Любоў Зайцава любяць канькабежны спорт. Яны падоўгу трэніруюцца на лёдзе, каб стаць добрымі майстрамі бегу на каньках.

Н. МІХІНАУ



ВЫПАДАК звёў мяне з агітатарам - камуніст-кай Елізаветай Пракоф'еўнай Станішэўскай. Мы разгаварыліся, і я паведаміла ёй мэта свайго прыезду.

— Хачу пісаць пра вашу Ушанаву.

— Як агітатар магу даць вам падрабязныя звесткі пра нашага кандыдата ў дэпутаты. І ехаць на камбінат не спатрэбіцца, — пажартавала Елізавета Пракоф'еўна і, крыху памаўчаўшы, сур'ёзна прамовіла: — У біяграфіі яе нічога асаблівага не знойдзеце. Перадавая работніца, з працоўнай сям'і. У дзяцінстве і ў маладосці пазнала нямала гора. А цяпер — чалавек! Звычайны для многіх нашых савецкіх людзей жыццёвы шлях.

...І вось я на Бабруйскім дрэваапрацоўчым камбінате. У заўкоме зноў гутару на тую-ж тэму — пра кандыдата.

— Лепшая работніца. Нормы выконвае на 120 працэнтаў і вышэй. Некалькі раз за выдатную працу была ўзнагароджана Ганаровымі граматамі, у загадах дырэктара адзначалася, на дошцы гонару была... Сумленны і выключна скромны работнік і чалавек. Удава. Муж у 1944 годзе на фронце загінуў. Ёсць сын — праз год дзесяцігодку канчае. Звычайная біяграфія, — расказвае старшыня заўкома.

Мяне пачынае непакоіць гэтая «звычайная біяграфія». Нікому не сакрэт, што калі ў цябе ёсць заданне пісаць пра чалавека, дык хочацца, каб у біяграфіі яго было нешта незвычайнае, выключнае, калі хочаце, гераічнае...

Прычына тут ясная: разгледзець і ўзважыць паспраўднаму звычайнае, непрыкметнае заўсёды цяжэй, чым тое, што само кідаецца ў вочы.

Аляксандра Макараўна Ушанаву з 1948 года працуе ў фанерным цэху накрывальшчыцай у брыгадзе клеёвага прэса, які камплектуе шпоны для клейкі фанерных лістоў.

Поспехі і няўдачы свайго маленькага калектыва Аляксандра Макараўна перажывае, як свае ўласныя. Перавыканала дзённую норму таварышка па брыгадзе, і Ушанаву ад усяго сэрца радуецца гэтай перамозе: «Вось якая ў нас брыгада...»

Здаралася і так: у перадсвяточных загадах дырэктары камбіната адзначала за добрую працу лепшых рабочых, адзначала брыгадзіра клеёвага прэса Ушанаву.

«Чаму адну мяне ў загадзе запісалі? — крыўдзілася

ЗВЫЧАЙНАЯ БІЯГРАФІЯ

Аляксандра Макараўна. — Усе мы працуем добра, усіх і адзначаць трэба».

Яе скромнасць і вялікая чалавечая ўвага на кожным кроку выяўляюцца ў адносінах да сябровак-работніц. Сабе не заўсёды адважыцца папрасіць у адміністрацыі дапамогі, а калі ў таварышкі ёсць у чым-небудзь неадкладная патрэба, пой-дзе куды хочаце: да дырэктара, у заўком...

Я чакаю абедзеннага перапынку, каб сустрэцца і пагутарыць з ёю. Чакаю ў пакоі начальніка цэха і страшэнна хвалюся, хоць нікому пра гэта не кажу. Не выходзіць у мяне з галавы і вельмі ўжо непакоіць «звычайная біяграфія» кандыдата ў дэпутаты.

Што будзе, калі я не здолею ў скромнай работніцы ўбачыць і адчуць таго, што вылучае Аляксандру Макараўну з велізарнага рабочага калектыва? Глухаваты заводскі гудок. Хвілін праз пяць я вітаюся з немаладой хударлявай жанчынай.

Яна падае мне спрацаваную руку і проста называе сваё прозвішча. Кажу ёй аб мэце свайго прыезду, і яна з дакорам круціць галавой:

— Навошта ўсё гэта?

У цэху нам няма дзе прымасціцца, каб шчыра пагутарыць адзін-на-адзін, і Аляксандра Макараўна прапануе:

— Хадзем да мяне. Я тут, поруч, живу. У нашых камбінатаўскіх дамах. Асобны пакой маю. Добры пакой, — гэтым Аляксандра Макараўна не сароміцца пахваліцца.

Па дарозе яна першая варочаецца да тэмы, якая хвалюе нас абайх:

— Не чакала, не спадзявалася. Ну, куды-ж мне, простае работніцы, у дэпутаты, куды мне да такой адказнай справы?

І ў вачах яе блішчаць слёзы шчырага хвалявання. Мімаволі яно перадаецца і мне. Разам з тым я адчуваю, як рассеяецца і ў момант знікае непакой за «звычайную біяграфію». Хіба гэтыя шчырыя слёзы не ёсць доказ таго, што імя кандыдата ў дэпутаты ў Вярхоўны Совет СССР — орган нашай вышэйшай ўлады — было названа правільна? Вось ён той патрэбны мне ключык...

Я супакойваю Аляксандру Макараўну. Кажу, што праца яе будзе сапраўды вялікай і адказнай, але баяцца яе няма чаго. Не адна яна — простая работніца — зараз стаіць на чале нашай савецкай улады. Нарэшце, калі будзе цяжка, таварышы дапамогуць...

— Працаваць я люблю і ніколі не лічуся з тым, што часам больш ці цяжэй трэба зрабіць. Усё, што мы робім, — усё для Радзімы... Але дэпутацтва непакоіць мяне асабліва. Паверце, першыя два тыдні цэлымі ночамі не спала.

Сын у мяне сёлета дзевяты клас канчае. Жартуе: я цябе, мама, як дэпутата, вучыць цяпер буду. Ужо некалькі разоў вечарамі займаліся... Ды спазнілася я крыху. Сорак два гады. Без акулараў ужо дрэнна бачу. У дзяцінстве пачынала хадзіць у школу. Зімы з тры павучылася. А як маці памерла, бацька кажа: «Працаваць трэба: з вучэння хлеба не наясіся»...



А. М. Ушанаву гутарыць з маладымі работніцамі.

Фото Л. Матусевича
(Фотохроніка БелТА).

Цяпер усе сілы кладу на тое, каб сына вывучыць. Часам разгаворымся, і ён мне расказвае, як таму ці другому з яго сяброў бацька зрабіў або дапамог сёе-тое зрабіць. А я кажу: «Табе, сыноч, трэба самому ўсяго дабівацца. Без бацькі гадуешся... Чым сама здолею — дапамагу, а лішняга не патрабую».

Сын разумее, што маці нялёгка, і не патрабуе лішняга. Гэтае ўзаемнае разуменне звязвае іх цеснай дружбай, жаданнем зрабіць прыемнае. Дзве Ганаровыя граматы Аляксандры Макараўны за сумленную работу на камбінаце сын павесіў над матчыным ложкам у прыгожа пафарбаваных, зробленых яго ўласнымі рукамі рамках.

Маці ў сваю чаргу пераход сына з класа ў клас стараецца адзначыць якім-небудзь каштоўным падарунком: пасля сямігодкі сын атрымаў веласіпед, за восьмы клас — радыёпрыёмнік «Радзіма».

— Скончыш добра дзевяць класаў, падарую гадзіннік, — кажа маці, добра ведаючы даўнюю мару сына...

Чысты, даволі прасторны для дваіх пакой Аляксандры Макараўны прыбраны з тым клопатам і мужчынскай нязграбнасцю, на якую нельга сердаваць.

— Сын у мяне за парадкам у доме сочыць, — з задавальненнем адзначае Аляксандра Макараўна.

...Абедзенны перапынак канчаецца. Зноў ідзем у цэх. Сумненні і хваляванне паступова адступаюць у Аляксандры Макараўны ад сэрца, і яна гаворыць:

— Хіба магла я, простая работніца, думаць, што некалі прыдзе да мяне такое шчасце? Калі выберуць мяне, то, напэўна, і ў Крэмлі пабуду. Усіх нашых кіраўнікоў убачу... І раптам хто-небудзь, скажам, таварыш Маленкоў ці Варашылаў, спытае: «Раскажыце нам, таварыш Ушанава, што вы робіце для людзей, якія абралі вас дэпутатам?...» Адказную справу даручае мне народ... У нашай Совецкай дзяржаве яно так: сумленна працуеш — табе за гэта давер'е і павага. А даверылі табе вялікую справу, павважаюць цябе — утрая працаў аддана і сумленна.

Я глыбока ўпэўнена, што дэпутат Вярхоўнага Савета СССР — слуга народа — павінен разумець свае абавязкі так, як простая работніца з Бабруйскага дрэвапрацоўчага камбіната — Аляксандра Макараўна Ушанава.

Ал. ВАСІЛЕВІЧ.

Наша рэспубліка ад выбараў да выбараў

РАСЦВІТАЕ КУЛЬТУРА БЕЛАРУСКАГА НАРОДА

Міністр культуры СССР ўзнагародзіў гарадоцкіх кіномеханікаў вялікай грашовай прэміяй. Яны першымі на Беларусі сканструявалі арыгінальны перасоўны кінатэатр. На аўтамашыну пагружаюцца спецыяльныя шчыты. Прыехаўшы на месца, кіномеханікі хутка складаюць з гэтых шчытоў зручнае і даволі прасторнае памяшканне для дэманстрацыі кінофільмаў.

Кіно моцна ўвайшло ў наш быт. Сотні кіноперасовак абслугоўваюць цяпер працаўнікоў калгаснага сяла. Лепшыя фільмы дэманструюцца ў гарадах і самых глыбінных сёлах.

Расце сетка культурна-асветных устаноў рэспублікі. За чатыры гады, якія прайшлі ад выбараў у Вярхоўны Совет СССР да новых выбараў, у Мінску капітальна рэканструяваны будынак рускага драматычнага тэатра БССР, пабудаваны новыя кінатэатры «Радуга», «Летні», «Зорка», «Цэнтральны», будуюцца кінатэатр дзіцячы, тэатр юнага глядача, Палац культуры профсаюзаў з вялікай глядзельнай залай. У Гомелі адкрываецца новы драматычны тэатр і адноўлены Палац культуры чыгуначнікаў імя В. І. Леніна. Прыгожыя кінатэатры атрымалі працоўныя Маладзечна, Баранавіч, Жлобіна і многіх іншых гарадоў нашай рэспублікі.

Тысячы хат-чытальняў, сельскіх бібліятэк вядуць масавую культурную работу.

Больш мільёна дзяцей працоўных рэспублікі наведваюць школы. За апошнія 4 гады новыя школьныя будынкі, сапраўдныя палацы вучобы, у вялікай колькасці пабудаваны ў Мінску, Гомелі, Віцебску, Брэсце, ва многіх іншых гарадах Беларусі, у калгасных сёлах. Совецкі народ, ад малага да вялікага, вучыцца.

Расцвітае мастацкая самадзейнасць беларускага народа. 10 000 калектываў мастацкай самадзейнасці канцэнтруюць сваю работу вакол абласных дамоў народнай творчасці, раённых і сельскіх дамоў культуры. Усім вядомы сваім багатым рэпертуарам народныя хоры Т. Лапацінай, П. Шыдлоўскага. У гарадах і сёлах рэспублікі распяваюць новыя бадзёрыя песні, складзеныя самадзейнымі беларускімі кампазітарамі. Узбагацілася новымі карцінамі і скульптурамі Беларускай дзяржаўнай карцінная галерэя. Для яе ў цэнтры Мінска будуюцца прасторны, добра асветлены будынак.

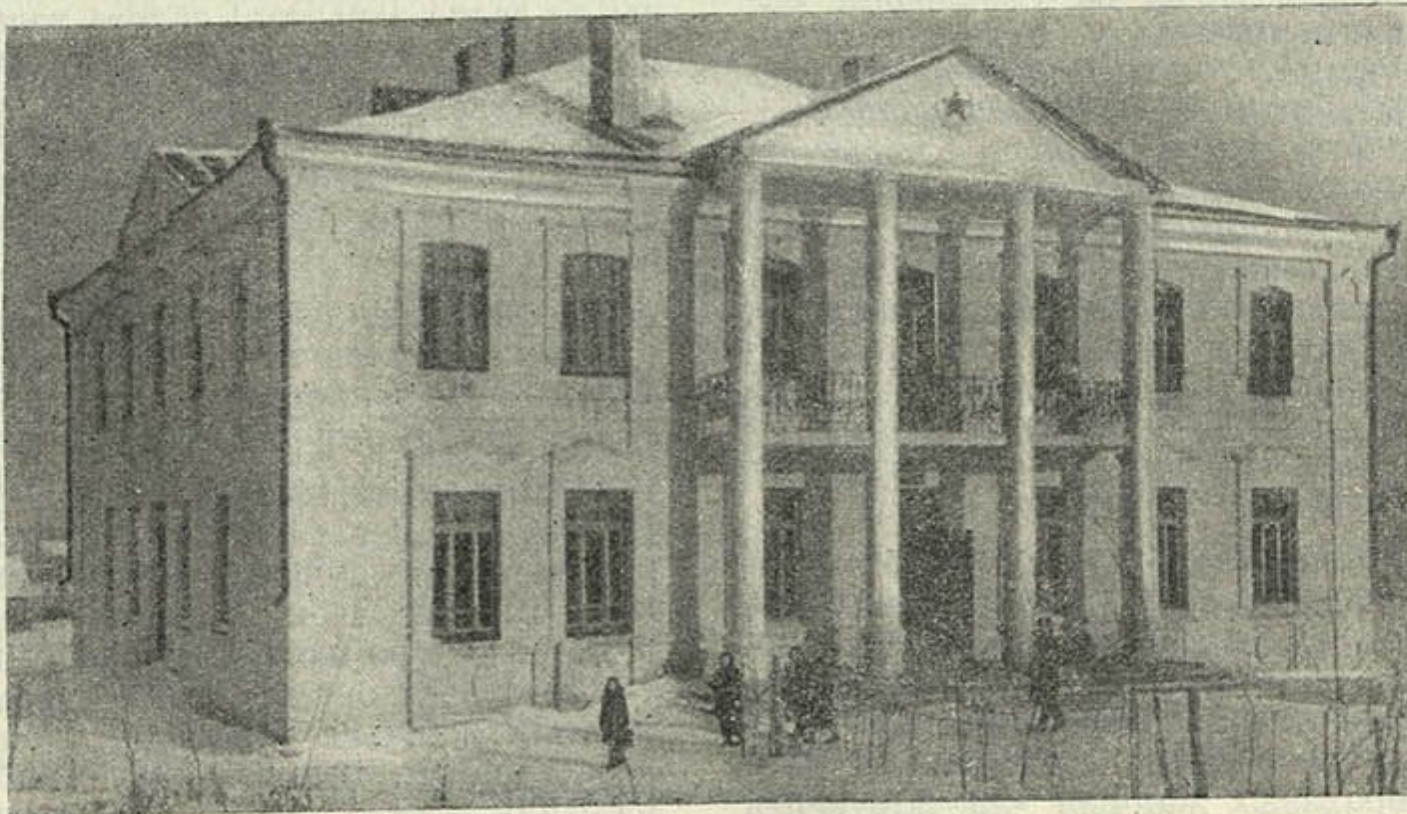
Не мала прэм'ер за гэтыя 4 гады паставілі тэатры Беларусі. П'еса К. Крапівы

«Пялюць жаваранкі», упершыню пастаўленая драматычным тэатрам імя Я. Купалы, абышла шмат тэатраў Савецкага Саюза.

Сотні назваў кніг выпускалі за гэты час Дзяржаўнае выдавецтва Беларусі. Справаздачныя выстаўкі работ беларускіх мастакоў і скульптараў прадэманстравалі значны рост беларускага савецкага выяўленчага мастацтва.

Рад выдатных дзеячоў беларускай культуры: пісьменнікаў, артыстаў — удастоены пачэснага звання лаўрэата Сталінскай прэміі.

Расцвітае культура беларускага народа, якая стала ў нашай краіне сапраўдным здабыткам шырокіх мас працоўных.



Новая школа, пабудаваная летась у гарадскім пасёлку Мір.

Фото С. Дняпрова

ЁСЦЬ святы, якія глыбокімі карэннямі ўваходзяць у быт народа. Такім з'яўляецца Міжнародны жаночы дзень 8 сакавіка.

Маленькія дзеці пяшчотна называюць 8 сакавіка «маміным днём» і задоўга да яго ў строгім сакрэце (як-бы загадзя не дайшло!) рыхтуюць сваім маці падарункі, укладаючы ў гэтую справу шмат вынаходлівасці і любові. І не дзіўна: падарунак-жа прызначаны для самага блізкага, роднага чалавека. Са святам 8 сакавіка віншуе і муж жонку і жаніх нявесту. Гэта стала ўжо добрым звычаем.

Гарачай удзячнасцю роднай Комуністычнай партыі і Совецкаму ўраду напоўнены сэрцы савецкіх жанчын. Удзячнасцю за ўсё: за шчасце сваё і дзяцей, за росквіт талентаў і творчую працу, за тое, што ад былога прыніжэння чалавечай годнасці не засталася і следу.

Савецкай моладзі і ў галаву не прыходзіць, што ў далёкія часы царызма жанчына магла быць толькі прыслугай, батрачкай або чорнарабочай, што часта сялянка нараджала ў полі, што для жанчын былі наглуха зачынены дзверы навучальных устаноў. Нялёгка ў гэта паверыць людзям нашага часу — тысячам студэнтак вышэйшых навучальных устаноў, перадавым работніцам сацыялістычных прадпрыемстваў і калгасаў, шматлікай жаночай інтэлігенцыі.

Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя прынесла савецкім жанчынам свабоду і шчасце. Комуністычная партыя ўзняла іх на небывалую вышыню. Нездарма шматлікія замежныя дэлегацыі, якія гасцявалі ў нас, шчыра захапляліся становішчам жанчын у нашай краіне.

Савецкія патрыёткі ўносяць велізарны ўклад ва ўмацаванне нашай дзяржавы, у будаўніцтва камунізма. У прамысловасці, сацыялістычнай сельскай гаспадарцы, ва ўсіх галінах навукі і культуры нароўні з мужчынамі самааддана працуе шматмільённая армія савецкіх жанчын. І Савецкая дзяржава высока цэніць гэтую працу. Дастаткова сказаць, што каля 900 тысяч жанчын — перадавых работніц, калгасніц, дзеячоў навукі і культуры ўзнагароджаны ордэнамі і медалямі Савецкага Саюза.

Але якімі-б вялікімі ні былі нашы дасягненні, партыя вучыць, што на іх нельга спыняцца. Яна патрабуе ад усіх партыйных, савецкіх і профсаюзных арганізацый, каб яны смялей вылучалі перадавых жанчын на кіруючыя пасты, каб лепш клапаціліся аб рабоце бытавых устаноў: сталовых, пральняў і інш., каб больш буда-

НАША СВЯТА

валі садоў і яслей, каб павялічвалі выпуск высокакласных вырабаў, якія палягчаюць працу жанчын у быту, каб больш увагі ўдзялялі масава-палітычнай рабоце сярод жанчын.

Святкаванне Міжнароднага жаночага дня ў нашай краіне адбываецца сёлета напярэдадні знамянальнай падзеі — выбараў у Вярхоўны Совет СССР.

Працоўныя савецкай Беларусі, як і ўвесь савецкі народ, з велізарнай радасцю сустрэлі Зварот Цэнтральнага Камітэта КПСС да ўсіх выбаршчыкаў, да рабочых і работніц, сялян і сялянак, да савецкай інтэлігенцыі, да воінаў Савецкай Арміі і Ваенна-Марскога Флота. У гэтым выдатным дакуменце выразна і сцісла адзначаны сусветна-гістарычныя дасягненні нашай краіны. Далёка ўперад пайшла цяжкая прамысловасць — аснова нашай мірнай эканомікі. Гэта падрыхтавала ўмовы для крутога ўздыму вытворчасці прадметаў народнага спажывання і сацыялістычнай сельскай гаспадаркі.

Комуністычная партыя дабіваецца няспыннага росту прамысловасці і сельскай гаспадаркі для далейшага павышэння добрабыту савецкага народа, для поўнага задавальнення яго няўхільна растучых матэрыяльных і культурных патрэб. Кожны савецкі чалавек добра адчувае, што самае важнае для партыі — гэта клопаты аб шчасці народа.

Еўдакія Міхайлаўна Таранкова з калгаса імя Фрунзе Шклоўскага раёна піша ў рэдакцыю, што члены яе звяна атрымалі сёлета толькі грашыма па 15 руб. на працадзень. Сама яна атрымала 6700 руб. «Члены майго звяна, — паведамляе яна, — купілі шмат добрага адзення, мэблі, пасцельнай бялізны».

Савецкія жанчыны разам з усім народам заяўляюць аб гатоўнасці аддаць свае галасы за кандыдатаў блока камуністаў і беспартыйных.

У ліку кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Совета СССР беларускі народ вылучыў 16 жанчын. Якая капіталістычная краіна можа назваць такую колькасць жанчын у вярхоўным органе сваёй улады, прытым жанчын з народа, работніц, сялянак, інтэлігента? Такой капіталістычнай краіны на свеце няма, бо капіталізм душыць у чалавеку ўсё жывое, зводзіць жанчыну да становішча нявольніцы, па-

збаўляе яе эканамічных і палітычных правоў.

У Злучаных Штатах Амерыкі ні адна негрыцянка ніколі не была выбрана ў кангрэс. У Бразіліі выбарчы закон пазбаўляе права голасу непісьменных жанчын, а іх там каля 80 працэнтаў. У Іране жанчыны не маюць права голасу нароўні са страціўшымі розум і дзецьмі. Ва многіх краінах жанчыны зусім не маюць выбарчых правоў. У Індыі, Турцыі, Алжыры, Тунісе, Мароко жанчыны пазбаўлены права вучыцца нават у пачатковых школах. Непісьменных жанчын тут 80—90 працэнтаў. У капіталістычных краінах расце беспрацоўе.

Жанчыны капіталістычных і каланіяльных краін усё актыўней узнімаюцца на барацьбу, усё гучней патрабуюць дэмакратыі, міру, чалавечага жыцця.

У дзень 8 сакавіка мы, савецкія жанчыны, шлем сваім сёстрам, працоўным жанчынам капіталістычных і каланіяльных краін сардэчнае прывітанне і лепшыя пажаданні.

Вялікімі поспехамі ў працы, вучобе і ва ўсім жыцці сустракаюць 8 сакавіка жанчыны Кітайскай Народнай Рэспублікі, Польшчы, Чэхаславакіі, Венгрыі, Румыніі, Балгарыі, Албаніі, Карэйскай Народна-Дэмакратычнай Рэспублікі, Мангольскай Народнай Рэспублікі, Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі.

У гэтым нумары часопіса старшыня Дэмакратычнага саюза жанчын Карэі Пак Дэн Ай расказвае аб тым, як жанчыны Карэйскай Народна-Дэмакратычнай Рэспублікі разам з усім народам залечваюць цяжкія раны вайны. Не так даўно мы самі перажывалі жакі вайны і яе цяжкія вынікі. Таму нам асабліва зразумелы самаадданыя намаганні карэйскага народа ў справе адбудовы сваёй краіны. Мы ведаем: неўзабаве ён пажне плады сваіх працоўных подзвігаў, яго жыццё стане яшчэ прыгажэйшым, чым было да вайны.

У імя міру і стваральнай працы расце і мацнее Саюз Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік. Разам з усім народам самааддана працуюць савецкія жанчыны — актыўныя будаўнікі камунізма. У пастанове аб Міжнародным жаночым дні 8 сакавіка Цэнтральны Камітэт Комуністычнай партыі Савецкага Саюза, гораха віншуючы савецкіх жанчын, выражае цвёрдую ўпэўненасць у тым, што яны сваёй актыўнай, творчай працай будуць і надалей памнажаць славу і багацце нашай Радзімы, яе сілу і магутнасць, будуць у першых радах барацьбітоў за пабудову камунізма ў нашай краіне.

Слаўны шлях РАБОТНИЦЫ



8 САКАВІКА спаўняецца сорок год з дня выхаду першага нумара часопіса «Работница».

Мінула чатыры дзесяцігоддзі... Цяжка жылося тады рабочым і сялянам пад ярмом цара, капіталіста і памешчыка. Расія была змрочнай турмой народаў. Усіх, хто ўзняўся на барацьбу з царскім самадзяржаўем і самавольствам, усіх, хто хацеў скінуць з сябе спрадвечныя ланцугі рабства, садзілі ў турмы, ссылалі на катаргу, расстрэльвалі...

У той час у рэвалюцыйныя рабочы рух пачала ўцягвацца і самая адсталая, забітая і прыгнечаная частка рабочага класа — работніцы.

Владзімір Ільіч Ленін заўсёды надаваў вялікае значэнне арганізацыі працоўных жанчын і ўцягненню іх у агульнапролетарскі рэвалюцыйны рух. У яго ўзнікла думка — стварыць часопіс для работніц, які дапамагаў-бы арганізоўваць іх, уцягваць у актыўную рэвалюцыйную барацьбу.

Так, у 1914 годзе, па ініцыятыве Владзіміра Ільіча, стала выходзіць «Работница». У рэдакцыйную калегію яе ўвайшлі Н. К. Крупская, Інеса Арманд і іншыя дзеячы жаночага рэвалюцыйнага руху, якія жылі тады за граніцай, а ў Расіі — А. І. Елізарава, К. Н. Самойлава і іншыя.

На першай нарадзе рэдакцыі прысутнічалі восем работніц з фабрык. Першы нумар хацелі выпусціць к 8 сакавіка і арганізаваць святкаванне Міжнароднага жаночага дня. Але як рызыкавалі гэтыя жанчыны, узяўшыся за выданне часопіса, паказвае той факт, што на другой-жа нарадзе ўся рэдакцыя была арыштавана. На свабодзе засталася А. І. Елізарава, якая выпадкова затрымалася дома.

Нягледзячы на арышт рэдакцыі і яе актыва, першы нумар «Работницы» вышаў у лютым, напярэдадні 8 сакавіка. Яго выпусцілі, пераадоўляючы велізарныя цяжкасці, А. І. Елізарава разам з К. І. Нікалаевай. З дапамогай работніц ён хутка разышоўся па прадпрыемствах. У сакавіку вышаў другі нумар, затым трэці, чацверты і пяты.

Трэці і чацверты нумары часопіса «Работница» былі канфіскаваны, а рэдактар прыцягнуты да адказнасці. Але, нягледзячы на арышты таварышаў і канфіскацыю, папулярнасць часопіса сярод работніц расце. Работніцы працягваюць збіраць свае працоўныя грошы і пасылаць іх у рэдакцыю.

Першая імперыялістычная вайна спыніла выхад часопіса, які аказаў вялікі ўплыў на рост свядомасці жаночых пролетарскіх мас.

«Работница» зноў з'явілася ў свет толькі пасля лютаўскай рэвалюцыі ў маі 1917 года, калі з сібірскайсылкі вярнуліся члены рэдакцыі. У гэты час «Работница» ставіць сваёй задачай арганізацыю жаночых мас для барацьбы за большэвіцкія лозунгі, за пролетарскую рэвалюцыю.

Рэдакцыя арганізуе сходы работніц па фабрыках, заводах, выпускае лістоўкі, праводзіць мітынгі пратэсту супроць імперыялістычнай вайны і згодніцкай ролі меншавікоў і эсэраў.

Калі ўрад Керэнскага павёў наступленне на рэвалюцыю і пачаліся арышты большэвікоў, былі разгромлены рэдакцыя і друкарня «Правды», а часопіс «Работница» працягваў выходзіць. Цэнтральны Камітэт нашай партыі выкарыстаў трыбуну Леніна «Тры крызісы». Работніцы друкарні хутка разнеслі гэты нумар па фабрыках і заводах Піцера. Калі раніцой з'явіліся юнкеры з вобыскам, нічога не знайшлі. Гэта было ў ліпенскія дні 1917 года. Часопіс быў зноў закрыты.

Вялікая Кастрычніцкая соцыялістычная рэвалюцыя, якую гораха сустраў наш народ, заклікала працаўнікоў горада і вёскі да будаўніцтва новага жыцця. Вакол яшчэ кі-

пела барацьба старога з новым. Трэба было дапамагчы работніцам разабрацца ў бягучых падзеях, навучыць іх змагацца за новае жыццё, карыстацца савецкімі законамі, якія ахоўваюць правы і інтарэсы працоўных жанчын.

У партыйных камітэтах ствараюцца спецыяльныя аддзелы па рабоце сярод работніц і сялян.

З 1923 года пачала рэгулярна выходзіць «Работница» і іншыя жаночыя часопісы. Асноўная задача, пастаўленая перад часопісам партыяй, — павышэнне палітычнага і агульнага ўзроўню

работніц і жонак рабочых і ўцягненне іх у будаўніцтва соцыялістычнага грамадства.

Ішлі гады, народ аднаўляў разбураную вайной гаспадарку краіны, умацоўваў і развіваў прамысловасць і сельскую гаспадарку. Часопіс заклікаў работніц да вучобы, павышэння кваліфікацыі.

У краіне праводзіцца работа па ўцягненню жанчын у партыю.

У часопісе выходзіць «Ленінская старонка», якая знаёміць работніц з праграмай большэвіцкай партыі. Усюды растуць жаночыя дэлегацкія сходы. Часопіс дае «Старонку дэлегаткі», друкуе заметкі рабкорак-дэлегатак.

Краіна на ўздыме. Савецкія людзі мабілізуюць свае намаганні на выкананне першай пяцігодкі. Часопіс знаёміць работніц з планам развіцця народнай гаспадаркі, друкуе артыкулы і заметкі аб працоўных подзвігах работніц.

Часопіс «Работница» арганізуе пераклічку ўдарніц прадпрыемстваў Савецкага Саюза, у якую ўключаюцца работніцы многіх гарадоў: Магнітагорска, Харкава, Ленінграда, Масквы, Днепрапетроўска, Іванава і г. д.

На фабрыкі і заводы выязджалі брыгады часопіса «Работница». Яны ўцягвалі работніц у соцнаборніцтва, арганізоўвалі вытворчыя ўдарныя брыгады. Так узніклі ўдарныя брыгады імя часопіса «Работница».

Урад высока аданіў работу часопіса, узнагародзіў яго ў 1933 годзе ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга Саюза ССР: «За ўдарную работу па камуністычнаму выхаванню жаночых пролетарскіх мас».

Вялікі Сталін у прывітанні часопісу «Работница» пісаў: «...Жадаю поспеху ў справе выхавання жаночых пролетарскіх мас у духу барацьбы за поўную перамогу соцыялізма, у духу выканання вялікіх запаветаў нашага настаўніка — Леніна».

У гады Вялікай Айчыннай вайны, калі на плечы работніц лягла велізарная задача па забеспячэнню фронту ўсімі відамі ўзбраення, боепрыпасаў і харчавання, роля часопіса як арганізатара, агітатара і прапагандыста асабліва ўзрасла. Самааданая праца жанчын у тылу і на фронце, удзел іх у барацьбе з ворагам адзначаліся на старонках часопіса.

У пасляваенныя гады перад краінай паўсталі іншыя задачы.

Савецкі народ, кіруемы партыяй, аднаўляў разбураную вайной гаспадарку краіны, змагаўся за хутчэйшае выкананне пяцігадовага плана. Да гэтага заклікала сваіх чытачоў і «Работница».

XIX з'езд Камуністычнай партыі прыняў праграму пабудовы камунізма. На выкананне гэтай вялікай задачы народ мабілізуе ўсе сілы. Вялікую ролю ў гэтай справе адыгрывае жаночы друк.

Разшэні V сесіі Вярхоўнага Савета СССР і вераснёўскага Пленума ЦК КПСС — гэта вялікі ўклад у справу палепшання матэрыяльнага добрабыту нашага народа. У сувязі з гэтымі мерапрыемствамі партыі і ўрада задача друку як арганізатара, прапагандыста і агітатара — вялікая і пачэсная.

А. АШМАРЫНА.

Наша рэспубліка ад выбараў да выбараў

У АДКАЗ НА РАШЭННІ ПАРТЫІ

Калгаснікі і калгасніцы сельгасарцелі імя Варашылава Ленінскага раёна на агульным сходзе аднадушна выбралі старшынёй генерал-маёра ў адстаўцы Героя Савецкага Саюза, старога камуніста Васілія Захаравіча Коржа, які ў адказ на рашэнні вераснёўскага Пленума ЦК КПСС вырашыў паехаць на пастаянную работу ў сяло.

Тысячы камуністаў і беспартыйных — рабочых, механізатараў, аграномаў — горача адгукнуліся на баявы заклік роднай партыі. Яны накіраваліся ў калгасныя сёлы для самаадданай, рашаючай барацьбы за далейшы ўздым сацыялістычнай сельскай гаспадаркі рэспублікі.

З Ленінграда ў Беларускаю ССР на пастаянную работу прыехалі каля 200 інжынераў, механікаў, аграномаў, зоатэхнікаў. Сярод іх — значная група жанчын: работніца аднаго з ленінградскіх заводаў, зоатэхнік па спецыяльнасці Антаніна Кіслякова, ленінградка-зоатэхнік Галіна Бялкова і іншыя.

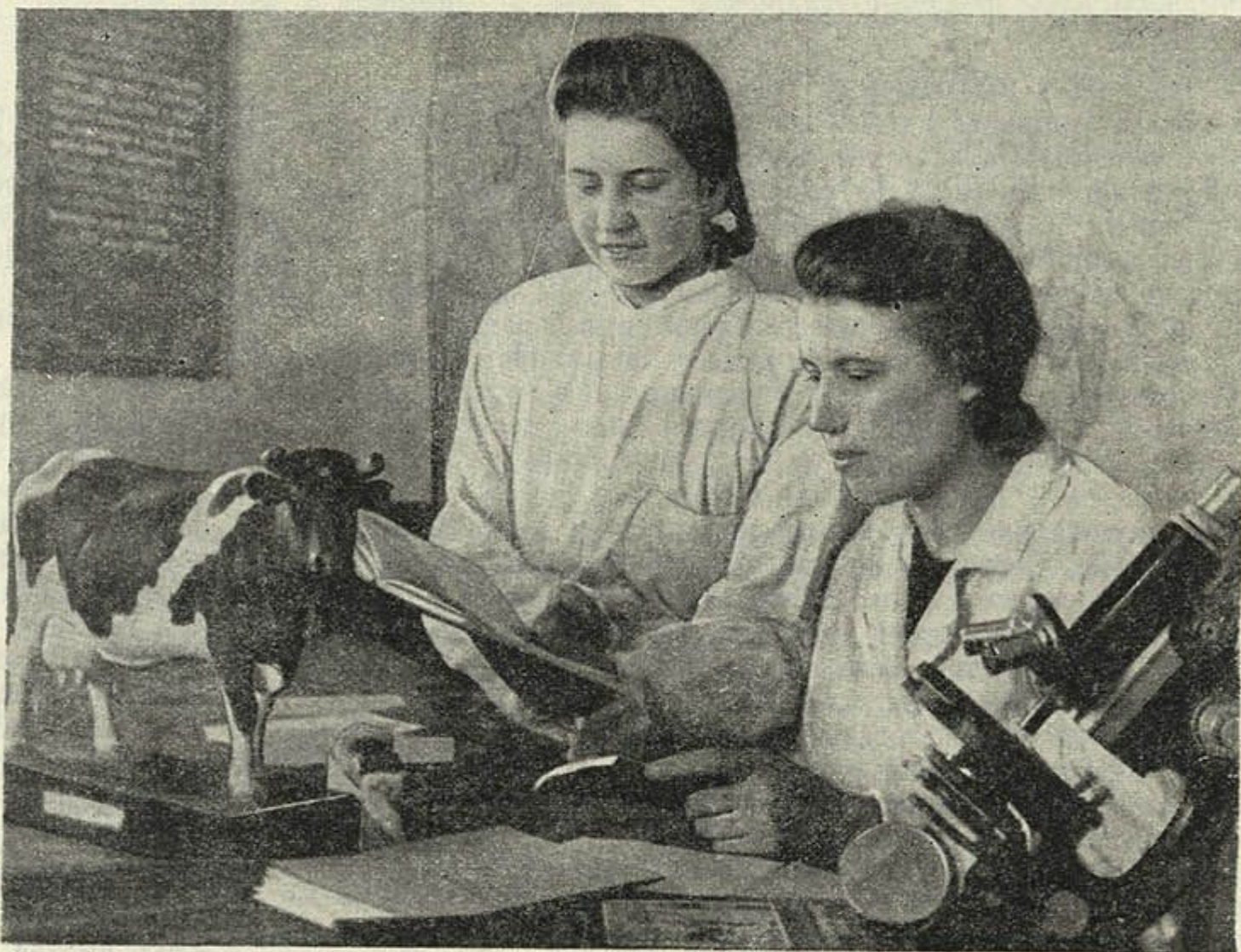
Машынна-трактарная станцыя з'яўляецца адным з рашаючых звянаў нашай мацнеючай сельскай гаспадаркі. Колькасць машынна-трактарных станцый нязмерна вырасла. Зараз у рэспубліцы працуе 388 МТС. Паасобныя раёны маюць па 4—5 МТС. На палі Беларусі прышла велізарная колькасць самай перадавой тэхнікі: трактары апошніх марак, камбайны, лёнаўборачныя машыны і іншыя механізмы. Яны ўзнялі на новую ступень нашу сацыялістычную сельскую гаспадарку.

Дзесяткі тысяч калгаснікаў займаюцца на агранамічных курсах, у школах і гуртках. За апошнія чатыры гады многія пабывалі ў перадавых калгасах Падмаскоўя і Украіны, дзе знаёміліся з узорнай практыкай барацьбы за высокі ўраджай, за новыя поспехі ў жывёлагадоўлі. Пасланцоў Беларусі не раз прымаў акадэмік Т. Д. Лысенка і даваў ім каштоўныя парады.

Шырокую папулярнасць у рэспубліцы і за яе межамі заваявалі калгасы-мільянеры «Рассвет» і «Комінтэрн» Магілёўскай вобласці, «Чырвоная зорка» Гродзенскай вобласці. Усе калгаснікі Беларусі вучацца ў іх перадавым метадам атрымання рэкордных ураджаяў і важнага працядня.

Вялікая група беларускіх калгаснікаў удастоілася высокіх урадавых узнагарод.

Калгасы Беларусі, аснашчоныя багацейшай тэхнікай, акружаныя штодзённай увагай Камуністычнай партыі і Савецкага ўрада, узмацняюць барацьбу за далейшы ўздым сельскай гаспадаркі, за паспяховае выкананне рашэнняў вераснёўскага Пленума ЦК КПСС.



Лепшыя даяркі соўгаса «Азерцы» Маладзечанскай вобласці Е. Рэкуць, узнагароджаная ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга, і І. Шчырцова, узнагароджаная ордэнам Леніна, рыхтуюцца да чарговых заняткаў у гуртку зоатэхвучобы.

Фото Г. Ткачэнка.

ШЫРОКІЯ ПЕРСПЕКТИВЫ

Калі на XXI з'ездзе Камуністычнай партыі Беларусі выступілі гаварылі аб недахопах у рабоце некаторых калгасаў, я перабрала ў памяці справы свайго калгаса.

Наш калгас задоўга да вясны пачаў падрыхтоўку да сяўбы. Пад пасей адвёў 835 гектараў. Для ўсёй плошчы ачысціў насенне. На палі ўжо вывезена больш 4000 тон торфагноевага кампосту, сабрана 7 тон попелу, завезены мінеральныя ўгнаенні, нарыхтаваны торфаперагнойныя кубікі.

Усе пяць паляводчых брыгад спаборнічаюць за лепшую падрыхтоўку да сяўбы, за высокі ўраджай.

Летась агульны прыбытак калгаса вырас удвая супроць 1952 года. Калгаснікі атрымалі на пра-

цадзень: збожжа па 1,5 кг, кармоў па 6 кг і грашыма па 2 р. 70 кап. Ільняводкі дадаткова атрымалі па 6 р. 40 кап., жывёлаводы па 4 р. 45 кап.

Працадзень, вядома, вызначае багацце калгаса. Але аб заможнасці яго яшчэ лепш сведчаць планы на будучыню.

Мы пабудавалі ўжо тыпавую зернесушылку з механізаванай ачысткай. Увесь працэс ачыткі і сушкі займае дзве гадзіны, пасля чаго збожжа гатова для захоўвання ў элеватары.

Сёлета будзе працаваць у нас генератар, які асветліць фермы і складскія памяшканні.

Для кароўнікаў калгас набыў аўтапаілак. Хутка пачнем будаваць воданепорную вежу і 200 метраў трубаправода.

Усе пабудовы калгаса ўзводзіліся пры ўмелым кіраўніцтве і ўдзеле цесляроў Панцялея Шыманскага і Леаніда Шапавалава, якія карыстаюцца ў калгасе вялікай пашанай.

Не менш паважаюць калгаснікі Нікалая Панковіча — брыгадзіра па нарыхтоўцы і вывазцы ўгнаенняў, Надзею Марозаву і Ірыну Вайцяховіч — нарыхтоўшчыц торфаперагнойных кубікаў.

Калгаснікі спадзяюцца атрымаць сёлета не менш як па 16 цэнтнераў збожжа і па 160 цэнтнераў бульбы з гектара. Яны прадугледжваюць усе дробязі ў падрыхтоўцы да вясны і працуюць з поўнай нагузкай.

С. Н. ШЫМАНСКАЯ,
старшыня калгаса «Новы «шлях»
Дрысенскага раёна.

СУМЛЕННЫ ПРАЦАЎНІК

ЯШЧЭ нядаўна мала хто ведаў гэтую простую, з энергічным тварам жанчыну. Знешне яна нічым не адрозніваецца ад іншых грускаўскіх калгасніц. Ды і не толькі знешне. Працуе, як і многія аднасяльчанкі, з любоўю, стараннем...

З дзяцінства прызвычалася працаваць на зямлі. Вольга добра памятае той дажджлівы асенні дзень, калі бацька пасля смерці маці ўпершыню звярнуўся да яе, як да дарослай.

— Асірацелі мы, дачушка. Цяпер і табе прыдзецца зарабляць на хлеб, — сказаў і адварнуўся, хаваючы набегшую слязіну.

А Волі было тады толькі сем год.

Не забыла яна і насмешлівы позірк пана Бесера, калі той, агледеўшы кволую постаць дзяўчынкі, сказаў:

— Ростам ты ўжо занадта малая, але паспрабуем.

У цяжкай працы міналі гады. Радасць прышла ў незабыўны дзень 17 верасня. Ад усёй душы вітала Вольга воінаў-вызваліцеляў. Яна ведала: совецкая ўлада — яе родная ўлада. Вось чаму ў цяжкія гады фашысцкага нашэсця Вольга Клім адной з першых становіцца ў рады народных мсціўцаў, адстойвае гонар і незалежнасць сваёй Радзімы.

Адгрымелі баі. У родным Грускаве пачалося мірнае жыццё. У 1949 годзе тут арганізаваўся калгас «Сцяг Советам», і сям'я Вольгі Клім становіцца на новы шлях.

Старанна працавала Вольга на калгасным полі. За працавітасць, сумленнасць яе палюбілі і даручылі адказную работу звеннявой.

І тут праявіўся яе працоўны гераізм і настойлівасць.

Калі ў 1952 годзе Якаў Аляксанкін, старшыня ўзбуйненага калгаса імя Калініна, у які ўвайшоў і калгас «Сцяг Советам», павіншаваў Вольгу Канстанцінаўну з першым поспехам, тая адказала:

— Чатыры цэнтнеры ільनावалакна — гэта не мяжа. Мы можам, Якаў Васільевіч, дабіцца большага.

Не ўсе паверылі тады словам Вольгі. Некаторыя ўпарта сцвярджалі, што на гэтых землях лён не родзіць. Трэба было разбіць такія настроі, паказаць, на што здольна беларуская зямля.

Шмат дапамагла звеннявой сустрэча са знатнай ільнаводкай Любчанскага раёна Верай Комар. Яна пабывала ў калгасе, цэлы дзень хадзіла з Вольгай Канстанцінаўнай па палях. З таго дня паміж імі завязалася моцная дружба.

Пасля сустрэчы са знатнай ільнаводкай Вольга з яшчэ большай упэўненасцю ўзялася за справу. У плане барацьбы за высокі ўраджай лёну былі прадугледжаны ўсе не-



В. К. КЛІМ.

абходныя агранамічныя мерапрыемствы.

Колькі працы пайшло толькі на тое, каб ачысціць участак ад пустацеля, камення, карэння!

Уважліва сачыла Вольга Канстанцінаўна за ўсходамі. На барацьбу з блошкай яна мабілізавала ўсіх калгаснікаў. Не пасаромілася прасіць дапамогі і ў звеннявой Любы Даманскай, з якой саборнічала. Пасевы былі выратаваны.

У мінулым годзе звяно атрымала выдатную працоўную перамогу: кожны гектар лёну даў па 11 цэнтнераў валакна і па 7,7 цэнтнера насення.

Звяно Вольгі Канстанцінаўны дало калгасу 320 тысяч рублёў прыбытку, а ад усяго ільнаводства атрымана каля двух мільёнаў рублёў. Членам звяна на кожны працэдзень выдана дадаткова па 20 рублёў грашыма.

... Неяк у калгасным клубе Якаў Васільевіч жартаўліва спытаў звеннявую:

— Ну, а цяпер, Вольга Канстанцінаўна, можна будзе павіншаваць вас?

— А вы як думаеце? — у сваю чаргу спытала яна.

— Па-мойму, можна, — адказаў старшыня. Вольга Канстанцінаўна задумалася, на яе высокім ілбе ляглі складкі:

— І адзінаццаць цэнтнераў — не мяжа. Мы зможам даць Радзіме яшчэ больш лёну.

Звяно Клім падмацоўвае гэтыя словы канкрэтнымі справамі.

Сумленнага калгаснага працаўніка, майстра высокіх ураджаяў лёну вылучылі калгаснікі сваім кандыдатам у дэпутаты вярхоўнага органа дзяржаўнай улады па Баранавіцкай выбарчай акрузе.

Н. ЯРОЦКІ, Я. ФЛЯКС



Кандыдат у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР па Пінскай выбарчай акрузе № 71 А. Куратнік — звеннявая калгаса імя Молатава (Целяханскі раён Брэсцкай вобласці) — гутарыць з членамі свайго звяна.

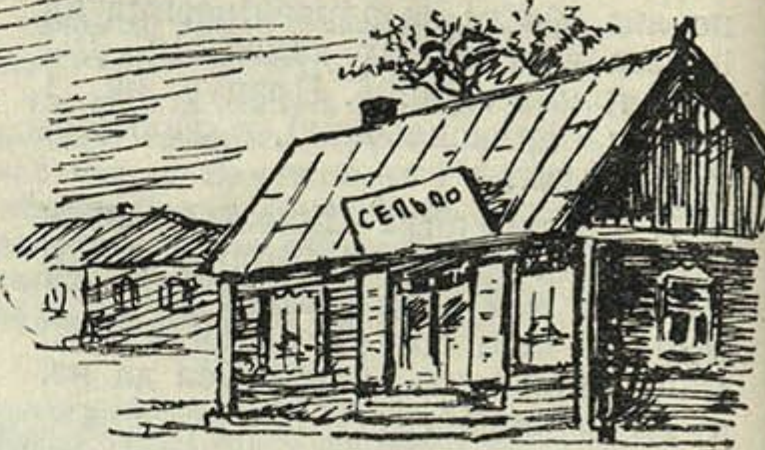
Фото В. Германа (Фотохроніка БелТА)

Час падумаць і аб гэтым



першую чаргу загадчыку гродзенскага абласнога гандлёвага аддзела тав. Грыцкевічу — сур'ёзна задумацца над гэтым пытаннем. Чым хутчэй яно будзе вырашана, тым больш будучы ўдзячны жанчыны горада Гродна.

Вольга БЕРТЭЛЬ,
зменны майстар
Гродзенскага скурзавода № 4.



ПРА АБЕДЫ ДАДОМУ

Як многа часу адбірае ў гаспадынь прыгатаванне абеду! Асабліва цяжка даводзіцца тым, хто працуе на прадпрыемстве, ва ўстанове. Замест таго, каб больш увагі ўдзяліць сям'і, выхаванню дзяцей, культурна адпачыць, яны змушаны гатаваць снеданне, абед, вячэру.

А хіба нельга арганізаваць справу так, каб любая жанчына магла для сваёй сям'і загадзя заказаць у рэстаране або сталовай абед з некалькіх страў па свайму выбару і смаку, а затым атрымаць яго ў прызначаны тэрмін? Робіцца-ж гэта ў рэстаранах Масквы, Ленінграда. Час гэтым заняцца і ў нашай рэспубліцы.

За апошнія гады ў Гродна значна рас-



шырылася сетка прадпрыемстваў грамадскага харчавання. Ёсць рэстараны, сталовыя, чайныя, многа закусачных, яны закліканы культурна і добра абслугоўваць працоўных. Але наведвальнікі не заўсёды могуць хутка і смачна паабедаць. Стравы ў большасці аднастайныя, дрэнна аформлены, не выклікаюць апетыту. Нідзе не адпускаюцца дадому гатовыя абеды і іншыя прадукты, хоць можна было-б адвесці для гэтага адну сталовую.

Выступаючы з дакладам на Усесаюзнай нарадзе гандлёвых работнікаў у кастрычніку мінулага года, міністр гандлю СССР тав. Мікаеян гаварыў, што «трэба паставіць справу такім чынам, каб у рэстаран ішлі сям'ёй і маглі ў рэстаране прыняць гасцей, адзначыць сямейную ўрачыстасць, каб было свята не толькі для мужа, але і для жонкі, а то прыём-жа гасцей дома — свята ўсім хатнім, акрамя самой гаспадыні, для якой госці ў доме — гэта заўсёды вялікія клопаты і вялікая стомленасць».

Наша пажаданне кіраўнікам прадпрыемстваў грамадскага харчавання і ў



ПАТРЭБНАЯ СПРАВА

У Мінскім галоўунівермагу працуе «Куток кройкі». Ubачыўшы гэтую шылду, я зацікавілася і вырашыла для спробы раскройць халат. На другі дзень прыйшла з матэрыялам. Закройшыца раскройла, змятала і прымерыла халат. Дома мне засталася толькі прашыць усе швы на машыне. Хоць я і не краўчыха, халат атрымаўся вельмі добры.

Тады я падумала: «Як клапаціцца кіраўнікі універмага аб жанчынах, арганізаваўшы раскройную майстэрню». Шкада, што майстэрняй у поўным сэнсе слова назваць яе нельга. Тут, у маленькім закутку, працуе адна закройшыца — тав. Спірыдонава. За дзень яна можа раскройць і прымятаць вельмі мала рэчаў, а патрэба вялікая.

Нядаўна я купіла некалькі адрэзаў шоўку на сукенкі і хацела выкарыстаць паслугі раскройнай. Аказалася, што гэта ўжо не так проста, як было спачатку. Я чакала чаргі пяць дзён.

«Куток кройкі» знайшоў шырокае прызнанне ў жанчын — работніц і служачых Мінска. Яго паслугамі карыстаюцца жанчыны з бліжэйшых раёнаў Мінскай вобласці. Усё гэта гаворыць за тое, што адкрыццё «кутка кройкі» — добрае пачынанне. Неабходна толькі стварыць лепшыя ўмовы для закройшыцы. Для такой добрай справы можна было-б адвесці цэлы аддзел, а не маленькі куток.

Шкада, што гэты «куток» у Мінску адзіны. А хіба нельга ў нашай сталіцы адкрыць яшчэ некалькі раскройных майстэрняў? Вядома, можна.

Трэба думаць, што жанчыны Гомеля, Брэста, Віцебска і іншых гарадоў Беларусі з вялікім ухваленнем сустрэнуць адкрыццё раскройных майстэрняў у іх гарадах.

Лідзія БУЛЫГА,
хатняя гаспадыня.

УВАГА ЖАНОЧЫМ І ДЗІЦЯЧЫМ КАНСУЛЬТАЦЫЯМ

Да вялікага Кастрычніка на тэрыторыі Гомельшчыны было ўсяго толькі шэсць лячэбных устаноў. Адзін урач абслугоўваў 69 тысяч чалавек. Цяпер-жа ў вобласці функцыянуюць сотні медыцынскіх устаноў, у якіх працуе 1522 урачы і некалькі тысяч чалавек сярэдняга медыцынскага персанала. У горадзе Гомелі працуюць такія буйнейшыя лячэбныя ўстановы, як 1-я Совецкая, інфекцыйная і дзіцячая бальніцы, некалькі поліклінік, дыспансераў. Нядаўна пачала працаваць бальніца ў раёне «Гомсельмаша».

У краіне расце сетка жаночых і дзіцячых кансультацый, садоў і яслей. Кансультацыі вядуць барацьбу з жаночымі і дзіцячымі хваробамі, арганізуюць лячэнне не толькі ў амбулаторыі, але і дома. На жаль, размешчаны яны ў непрыстасаваных памяшканнях. Так, наша 1-я жаночая кансультацыя знаходзіцца пры поліклініцы № 1. У нас толькі два маленькія пакоі і калідор-



чык, які служыць чакальняй для хворых і цяжарных жанчын.

Як першая, так і другая жаночыя кансультацыі прымаюць за дзень па 40—50 хворых.

За апошнія гады наш горад папрыгажэў. Ва ўсіх раёнах выраслі шматпавярховыя жылыя дамы. Гэта радуе насельніцтва. Але дзіўная справа — ні ў адным з новых дамоў не адведзена месца для дзіцячых устаноў і жаночых кансультацый.

Хочацца пажадаць, каб кіраўнікі горада больш клапаціліся аб совецкай жанчыне, аб нашай будучыні — дзецях.

Л. СЯМАШКА,
урач 1-й жаночай кансультацыі.

ГОРАДУ ПАТРЭБНЫ ПРАЛЬНІ

Неяк у выхадны дзень я зайшла да сяброўкі. Жыве яна ў кмунальным доме. Думаю, пасядзім, пагутарым, падзелімся думкамі аб прачытанай кнізе. Магчыма, у кіно сходзім. Словам, параймся як лепш правесці выхадны. Прыходжу і застаю сяброўку каля пліты: ваду грэе.

— Вось думаю бялізну памыць. А то калі яшчэ збярэшся. Лічы, што выхадны прапаў.

Паспачувала я, ды што зробіш. Трэба. Сама ў мінулую нядзелю мыла бялізну.

— І чаму гэта ніхто ў горадзе не хоча падумаць аб пральнях? Столькі набудалі за апошнія гады, а вось да пральні не дайшлі. А якая была-б для жанчыны палёгка!..

Гэтыя словы ўвесь час не выходзяць у мяне з галавы. І сапраўды, колькі часу марнуецца на такія дробязі быту, як мыццё бялізны. А яго можна было-б выкарыстаць для самаадукацыі або здаровага культурнага адпачынку.

Многія жанчыны, асабліва многадзетныя, у выхадны дзень прыводзяць у парадак хатнія справы і перш за ўсё мыюць бялізну. Добра яшчэ, калі кмунальны дом больш-менш упарадкаваны. У дамах-жа пры нашай фабрыцы цэлая праблема памыць бялізну. Кухні цесныя, вадаправода няма. Ваду трэба насіць з калонкі на 3 і 4 паверхі. А дзе прасушыць бялізну? Вось чаму я лічу, што пытанне аб будаўніцтве пральняў цалкам наспела.

Навошта работніцам фабрыкі мыць бялізну ў выхадны дзень або выбіраць для гэтага іншы вольны час, калі яе можна было-б аддаць у пральню. Але куды аддасі, калі ў горадзе няма пакуль ніводнай пральні. Нават пры будаўніцтве гарадской лазні яна не прадугледжана. Ці выпадкова гэта? Памойму, — не. Проста ў горвыканкоме і аддзеле кмунальнай гаспадаркі не хочучь абцяжарваць сябе «лішнімі клопатамі».

У адным з часопісаў мне давалося чытаць, што ў Кіеве, Харкаве і іншых гарадах Украіны шырока разгорнута будаўніцтва пральняў. У вялікіх домакіраўніцтвах ствараюцца механічныя пральні. Яны абсталёўваюцца машынамі малой ёмкасці, каб кожная сям'я магла памыць бялізну асобна. Такую пральню абслугоўваюць трое: дзяжурная прачка-інструктар, прыбіральшчыца і качагар. Праца ў пральні зводзіцца толькі да загрузкі і выгрузкі бялізны з машыны, сушкі і прасавання.

Чаму-б у нашым горадзе не арганізаваць такія зручныя пральні? Нам думаецца, што кіраўнікі горсовета павінны зацікавіцца гэтай справай.

БАРАНАВА,

работніца віцебскай фабрыкі «KIM».



Наша рэспубліка ад выбараў да выбараў

У НОВЫМ ДОМЕ АДКРЫЎСЯ МАГАЗІН

У самым цэнтры сталічнага Мінска, там, дзе яшчэ зусім нядаўна былі руіны, пакінутыя ў спадчыну гітлераўцамі, вырас цудоўны палац гандлю — Дзяржаўны ўніверсальны магазін. У яго прасторных, светлых залах можна набыць усё.

Магазін наведваюць тысячы пакупнікоў з усіх куткоў Беларусі. Яго гандлёвы абарот за месяц складае дзесяткі мільёнаў рублёў.

Сетка гандлёвых прадпрыемстваў Беларусі прадаўжае няспынна расці. Даўно забыты ў нас прадуктовыя і праматарныя картачкі, якія яшчэ і па сёння не адменены ў Англіі і іншых капіталістычных краінах.

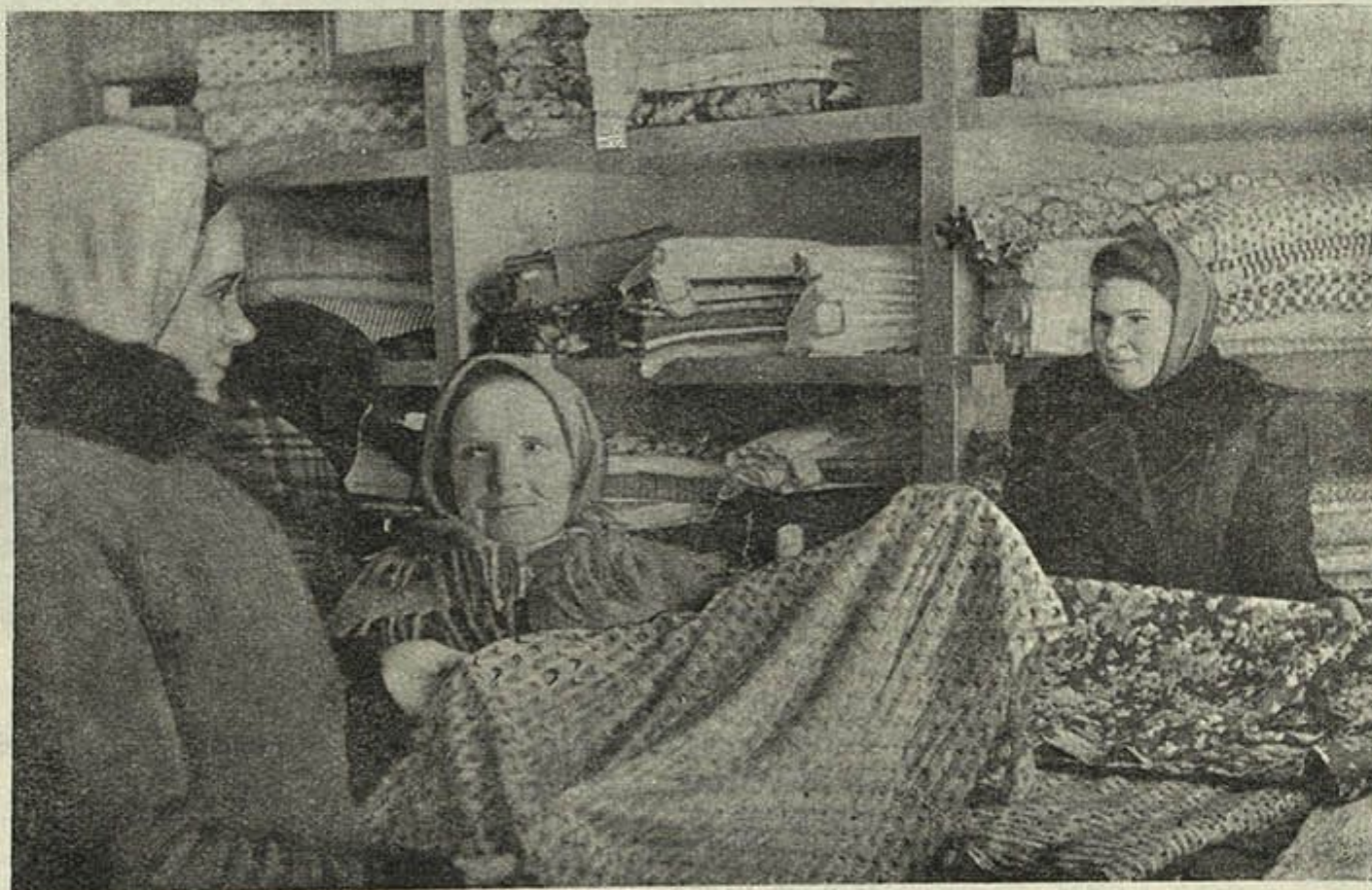
У Мінску адкрылася шмат спецыялізаваных магазінаў, дзе можна набыць адзенне, абутак, мэблю, швейныя машыны, халадзільнікі, аўтамабілі, машыны для мыцця бялізны. Колькасць магазінаў у Мінску за апошнія чатыры га-

ды павялічылася ў некалькі раз. Пад новыя магазіны адводзяцца прасторныя памяшканні ў новых дамах, а часовыя, драўляныя павільёны, якія будаваліся ў першыя пасляваенныя гады, пайшлі на знос. Прыведзены ў парадак сталічныя рынкі. Новыя рынкі адкрыліся на аўтамабільным і трактарным заводах.

Гандлёвая сетка расце і на вёсцы. Белкаапсаюз адкрыў у сельскай мясцовасці 10 000 магазінаў і прадаўжае будаваць новыя. Пасля гістарычных расшэнняў V сесіі Вярхоўнага Савета СССР адкрылася шмат камісійных магазінаў, дзе перадавыя калгасы прадаюць лішкі прадуктаў.

Павялічылася колькасць рэстаранаў, сталовых, хлебазаводаў і хлебапярняў. Нядаўна даў першую прадукцыю Слуцкі хлебазавод.

Рост гандлёвых кропак і прадпрыемстваў грамадскага харчавання — найлепшы паказчык матэрыяльнага добрабыту савецкага народа.



У Халопенічах Мінскай вобласці нядаўна адкрыўся новы магазін. Тут ёсць аддзелы тканіны, абутку, гатовай вопраткі, парфумерыі і інш.

На здымку: калгасніцы А. Баркоўская і У. Якубовіч выбіраюць матэрыял.

Фото Г. Ткачэнкі.

Міхась КАРПЕНКА

На пероне

Разлілася песня салаўёў
На рацэ
Шырэй, чым хваль разлівы.
Сустрэкаць любімую прышоў
На перон
Юнак такі шчаслівы!
Светлы ранак...
Пачку папярос
Раскурыў хлапчына чарнабровы.
Ён чакае,
Бо цягнік вось-вось

Вынырне, гручочучы, з дубровы.
І юнак не адарве вачэй
Ад далёкіх стрэлак —
І не дзіва:
За ракою дзесьці прагучэў
І замоўк свісток лакаматыва.
Палымнеюць кветкі у руках
І расце у хлопца хваляванне...
Семафор адкрыт для цягніка,
А душа раскрыта
Для спаткання.

СТАНОВІШЧА жанчыны ў грамадстве з'яўляецца адным з яскравых паказчыкаў узроўню грамадскага развіцця і культуры.

Перадавыя людзі, якія выступалі супроць феадальна-прыгонніцкага і капіталістычнага ладу, глыбока абураліся заняволеннем жанчыны. У творах класікаў рускай і сусветнай літаратуры знаходзім пратэст супроць прыгнечання жанчыны.

Славутыя пісьменнікі свету стварылі неўміручыя вобразы жанчын. Гэта Тацяна — Пушкіна, Анна Карэніна — Л. Толстага, Любачка — Герцэна, Нора — Ібсена, мадам Бавары — Флабера — усе яны тыповыя вобразы жанчын, якія імкнуцца да свабоды, да незалежнасці, пратэстуюць супроць рабскага прыніжэння чалавечай годнасці.

Нямала цудоўных твораў прысвяціў жанчыне і вялікі украінскі паэт рэвалюцыянер-дэмакрат Т. Г. Шэўчэнка.

Шэўчэнка ўсё сваё жыццё страшэнна ненавідзеў прыгонніцтва і царскіх сатрапаў, бо ён вышаў з народа і адчуў на сабе цяжар панскага здзеку. Ён бачыў слёзы і пакуты наймічкі, чуў плач маці, якая выпраўляла ў рэкруты «...адзінага сына, адзіну надзею».

У сваёй творчасці Шэўчэнка апісвае цяжкае жыццё знявольенай жанчыны і з усёй сілай абрушваецца на той лад, які спарадзіў такое жыццё.

Паказваючы прыгонную рэчаіснасць, Шэўчэнка, як рэаліст, добра бачыў, што найбольш заняволенай, сацыяльна прыгнечанай у грамадстве з'яўляецца жанчына-сялянка. Не выпадкова свой першы твор — баладу «Прычынная» — аўтар прысвяціў паказу долі прыгнечанай дзяўчыны-сіраты. Гэтая паэма напісана ў плане сапраўднай народнасці. Драматычныя жыццёвыя супярэчнасці, глыбокія перажыванні герояў аваяны хваляючым лірызмам.

З вялікаю сілай Шэўчэнка паказвае цяжкую долю жанчыны ў баладах «Утопленка» і «Таполя». Герані гэтах балад — жанчыны гінуць ва ўмовах царскага самадзяржаўя і прыгонніцтва. Глыбокай нянавісці поўны паэт да тых прагных вачэй, што «знойдуць злыя дый абкрадуць».

І табе, убогай,
Створаць пекла... Замучышся
І праклянеш бога».

(«Маленькай Мар'яне»)

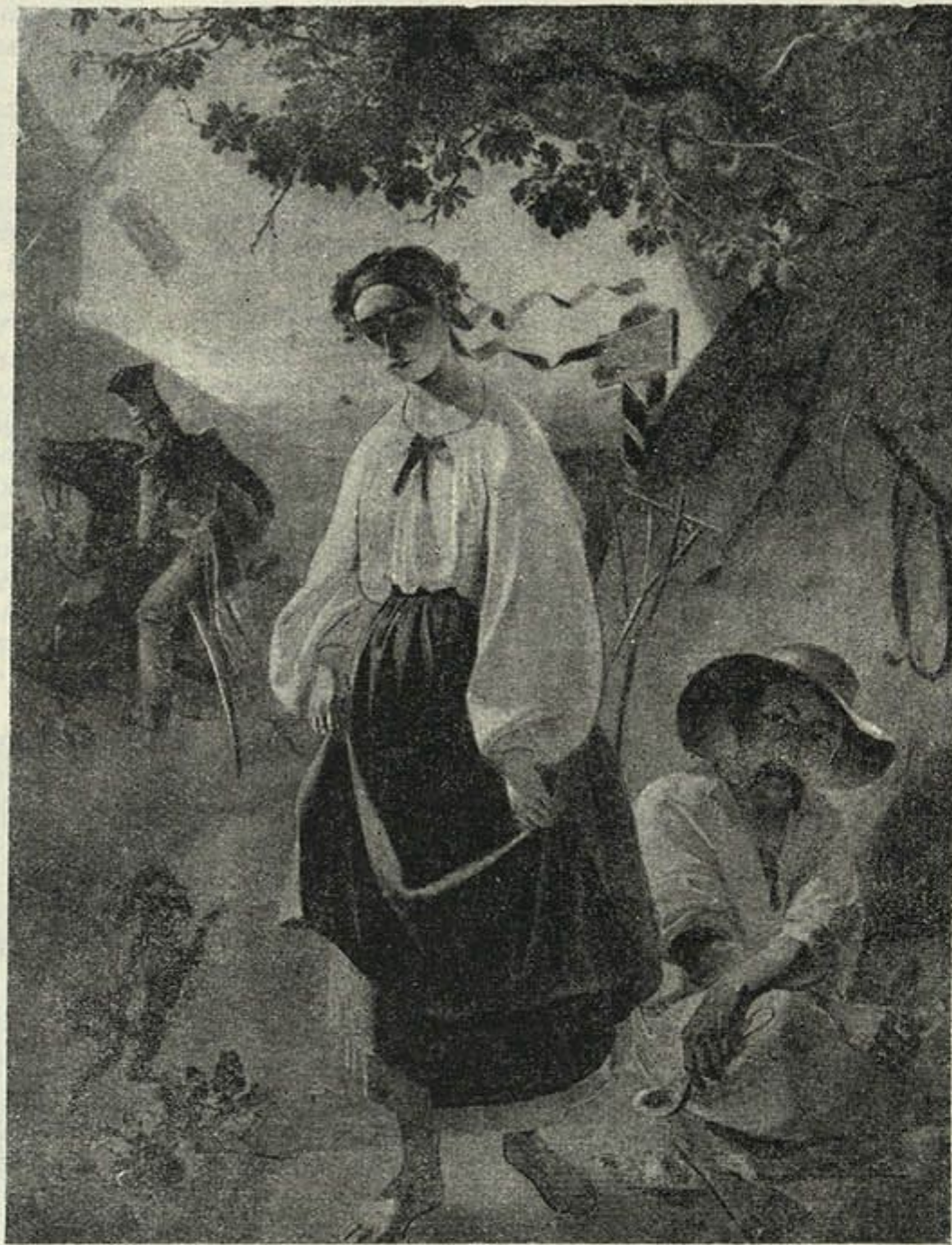
Маты пракляцця богу часта выступае ў паэзіі Шэўчэнка, як пратэст супроць ладу таго часу, калі папы і памешчыкі паляхалі богам і зацямнялі свядомасць працоўных і ў першую чаргу свядомасць жанчын.

Тэма кахання набыла ў паэта вострую сацыяльную значымасць, вострую канфліктнасць, дзе заўсёды на шляху

Вобраз жанчыны ў творах Шэўчэнка

К. ДАРАШЭНКА,

кандыдат філалагічных навук.



«КАЦЯРЫНА»

Акварэль Т. Г. Шэўчэнка.

чыстых пачуццяў стаіць сцяна прыгонніцкіх адносін, цёмны мур рэлігійных пут. Гэтую канфліктнасць паэт даводзіць да вялікіх жыццёвых абагульненняў.

У паэме «Сляпы» («Нявольнік») дзяўчына Ярына чакае свайго каханага Сцяпана з Сечы. І, не зважаючы на тое, што Сцяпан вяртаецца сляпым, яна не толькі не пакідае яго, а вырашае з ім павянчацца.

У вершы «Як-бы табе давалася» паэт расказвае пра тое, як малады хлопец уратаваў ад жорсткага пана дзяўчыну, якую той хацеў абняславіць:

«Ды віламі пана
Прасадзіў, як тую жабу».

Гэтага адважнага абаронцу закавалі ў ланцугі і павінны былі саслаць на катаргу ў Сібір. Дзяўчына выходзіла замуж. І вось у часе вяселля выпадкова сустрэла свайго колішняга вызваліцеля. Вялікае пачуццё ўдзячнасці перамагае ўсё астатняе, і дзяўчына, адмовіўшыся ад вяселля, ідзе за

сваім другам у далёкую цяжкую дарогу:

«Вышла пагуляці
І прапала. Скрозь шукалі,
Да свету шукалі,
Але марна... Дзе-ж
дзяўчына?

Дзе? Павандравала
За нявольнікам гаротным
У Сібір...»

Шэўчэнка з усёю сілай падкрэслівае маральную перавагу дзяўчыны-сялянкі над недалюдкамі-панамі. Шчырая неспраўнасць, сціпласць і прастата — неад'емныя рысы сумленнай сялянскай дзяўчыны.

Шукаючы ідэалу жанчыны-таварыша, вернага сябра, сапраўднай жонкі, паэт звяртаецца да лепшых твораў народнага эпосу, ажыўляючы цудоўны вобраз Яраслаўны.

Цяжкае становішча жанчыны-маці асабліва хвалявала паэта. Широка распрацоўвае Шэўчэнка ў сваёй творчасці гэтую тэму. Ён паказвае маці-пакутніцу, маці-

ўдаву, прыгонную, зняслаўленую панам наймічку.

Яркі вобраз маці-ўдавы падае ў паэме «Сава».

Светлыя надзеі на лепшую будучыню жывуць у народзе. Яны загараюцца вясёлкамі мар або палкім пратэстам супроць тагочаснай рэчаіснасці.

Сваімі творамі паэт спрыяў абуджэнню жанчыны, прыспешваў рост яе свядомасці ў сістэме самадзяржаўя, паказваў хлусліваць царквы і яе апосталаў.

Мараль, усталяваная самадзяржаўем і царквой, цяжка карала жанчыну, якая нарадзіла дзіця без афіцыйнага шлюбу. Жыццё такой жанчыны і дзіцяці было знявечана назавсёды. Незашлюбёнай пакінутай жанчыне заставалася або ісці ў манастыр, або пазбыцца свайго дзіцяці, або скончыць жыццё самагубствам. А паны ды падпанкі, павінныя ў зняслаўленні жанчыны, беспакаранна працягвалі свае мязотныя ўчынкi.

Не адной жанчыне суджана было прайсці цяжкім шляхам Кацярыны, багата іх марна страціла маладое жыццё.

Совецкі чытач ведае і любіць праўдзівую, хваляючую паэму Шэўчэнка «Кацярына». Шмат любві да чалавека, пашчотнага, хваляючага пачуцця ўклаў паэт у вобраз дзяўчыны Кацярыны, над якой жорстка насмяяўся пан-афіцэр і злыя людзі. Праганная сваімі бацькамі Кацярына церпіць нечалавечыя пакуты. Яна ідзе пехатой ў Маскоўшчыну шукаць бацьку свайго дзіцяці — вінавайца яе пакут. Жорсткі пан-афіцэр не прызнае яе. Кацярына канчае жыццё самагубствам.

І сапраўды, што заставалася рабіць маладой маці, калі навакол яе «не людзі, а змеі», калі «няма дзе прытуліцца на свеце адзіночкі».

Паэт бачыць гэты жудасны малюнак няшчаснай маладой маці, і яго вершы гучаць шчырым спачуваннем да яе: «Кацярына, маё сэрца! Горанька з табою!

Дзе ты дзенешся на свеце
З малым сіратою?»

З вялікаю сілай распрацоўвае Шэўчэнка тэму адмаўлення маці ад уласнага дзіцяці ў паэме «Наймічка». Баючыся людскіх плётак, маці пакідае сваё дзіця чужым людзям, а сама ідзе да іх за наймічку. Жорсткая рэчаіснасць самадзяржаўя адабрала ў яе права адкрыта любіць свайго Марка. Хаваючы ў сабе матчыны пачуцці, яна цішком ад усіх хварэе за сына, не спіць ночамі, даглядае і песціць яго. Так і затайваецца ў глыбіні матчынага сэрца нявыказаная любоў да сына. Наймічка ўсё жыццё пакутуе, тоіць ад усіх, што яна ёсць маці, і толькі перад смерцю адважваецца сказаць: «Даруй ты мне! Мучылася Век я ў чужой хаце!..»

Даруй-жа мне, мой сыночак!
Я... Я твая маці!

Але жанчына не заўсёды па-
корна пераносіць уціск і здзе-
кі. Разам з мужчынамі ўзніма-
лася яна супроць прыгняталі-
нікаў. Калі ўкраінскі народ паў-
стаў супроць польскай шляхты,
то, як малое Шэўчэнка ў паэ-
ме «Гайдамакі»,

«На вуліцах, на расстанях
Сабакі, вароны
Грызуць шляхту, клююць
вочы, —

Ніхто не бароніць...
Дый некаму: засталіся
Дзеці ды сабакі, —
Жанкі нават з качаргамі
Пайшлі ў гайдамакі».

У высокародны вобраз гнеў-
нага мсціўца вырастае ў Шэў-
чэнка Марына — гераіня ад-
найменнай паэмы.

Доўга выношваў паэт гэты
цудоўны вобраз:

«Нібы цвічок, у сэрца ўбіты,
Марыну гэту я нашу».

Марына, узятая памешчыкам
у пакоі, не стала яго пакорнаю
нявольніцай. На панскі прымус
яна адказвае сілай — забівае
памешчыка, які намагаўся яе
зганьбіць.

На фоне пажару (гарыць
панская сядзіба, якую падпалі-
ла Марына) стаіць Марына з
залітым крывёю дэспата на-
жом. Яна стаіць увасабленнем
народнага гневу і помсты.

У творах Шэўчэнка сустрака-
ем вельмі пашыраную ў народ-
най творчасці тэму нешчаслі-
вага кахання, калі дзяўчыну сі-

лай выдаюць замуж за бага-
тага, за нялюбага.

У чорную, страшную галку
ператвараецца маці, якая пры-
мушае сваю дачушку выйсці
замуж «за старога... багатага...
за сотніка Івана» і даводзіць
яе да смерці:

«Маці галка, маці чорна,
Лятаючы, крача;
Чорнаброва дзяўчыначка

Ходзіць гаем, плача».

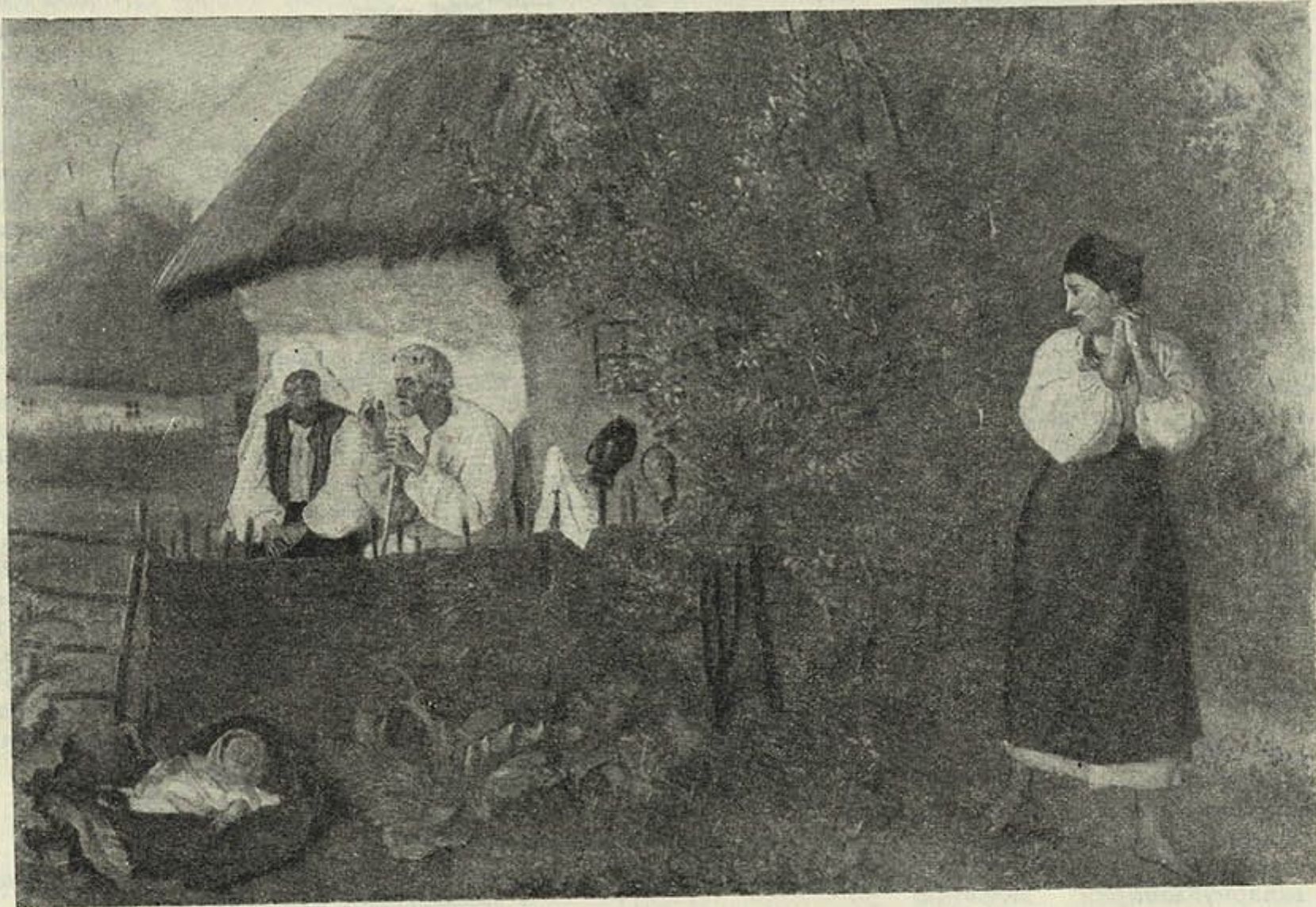
(«Мар'яна-чарніца»)

Словы гэтыя сталі словамі
народнай песні.

Толькі ў нашай соцыялістыч-
най краіне працоўная жанчы-
на стала поўнапраўным грама-
дзянінам. Тут яна разам з
мужчынай будзе цудоўную бу-
дучыню, узмацняючы ў пра-
цоўным калектыве сваю со-

вецкую сям'ю. Здзейсніліся
мары паэта аб тым, што
«Ворага не будзе супастата,
А будзе сын і будзе маці
І будуць людзі на зямлі».

Толькі ў нашай краіне слова
«маці» карыстаецца вялікай па-
шанай і любоўю. Яркія і веліч-
ныя вобразы жанчын у творах
Шэўчэнка назаўсёды застануць
у памяці чытача.



«НАЙМІЧКА»

Карціна Т. Г. Шэўчэнка.

У АДНОЙ СЯМ'І

ТРОХСОТГОДДЗЕ ўз'яднання Украіны з Расіяй
з'яўляецца святам дружбы народаў СССР.
Шматгадоваю дружбаю звязаны таксама укра-
інскі і беларускі народы. Яна выяўляецца ў вялікім і
малым.

Мне хочацца расказаць пра скромную работніцу-
украінку, якая працуе ў мінскай друкарні імя
Сталіна.

Раннія дзяцінства Стэфы Маравецкай праходзіла
ў закінутым сяле на Львоўшчыне. Пачатак яе вучобы
супадае з тым часам, калі Савецкая Армія вызваліла
Заходнюю Украіну ад уціску польскіх паноў.

Аднойчы, калі Стэфа яшчэ была ў шостым класе,
ёй давалося пабыць на экскурсіі ў львоўскай дру-
карні. Упершыню яна ўбачыла, як набіраюцца газеты,
як друкуюцца і пераплятаюцца кнігі. Асаблівае ўра-
жанне зрабіла на яе цынкаграфія — цэх, дзе выраб-
ляюцца клішэ.

— Як-жа гэта звычайную фатаграфію можна пе-
равесці на цынк, а потым на паперу? Раскажыце,
калі ласка, падрабязней, — папрасіла цікавая ву-
чаніца.

Экскурсавод аказаўся словаахвотлівым. Ён з та-
кім захапленнем расказаў аб прафесіі цынкаграфа,
што Стэфу неадступна праследавала мара авалодаць
гэтай кваліфікацыяй.

У 1949 годзе яна паступіла ў Львоўскі палігра-
фічны тэхнікум на аддзяленне цынкаграфскай спра-

вы. Пасля заканчэння тэхнікума атрымала накіра-
ванне ў Мінск.

Калі два гады таму назад Стэфанія Іванаўна па-
чала працаваць майстрам, яна адчула, што многаму
яшчэ трэба павучыцца. У цэху знайшліся людзі, якія
не зусім прыязна сустрэлі маладога спецыяліста.
Але гэта былі адзіночкі. Спалучаючы тэорыю з
практыкай, Маравецкая асвоіла ўсе працэсы, вучы-
лася ў старых кадравых рабочых. Яна і цяпер упарта
і настойліва вучыцца. У гуртку павышанага тыпу
вывучае творы класікаў марксізма-ленінізма.

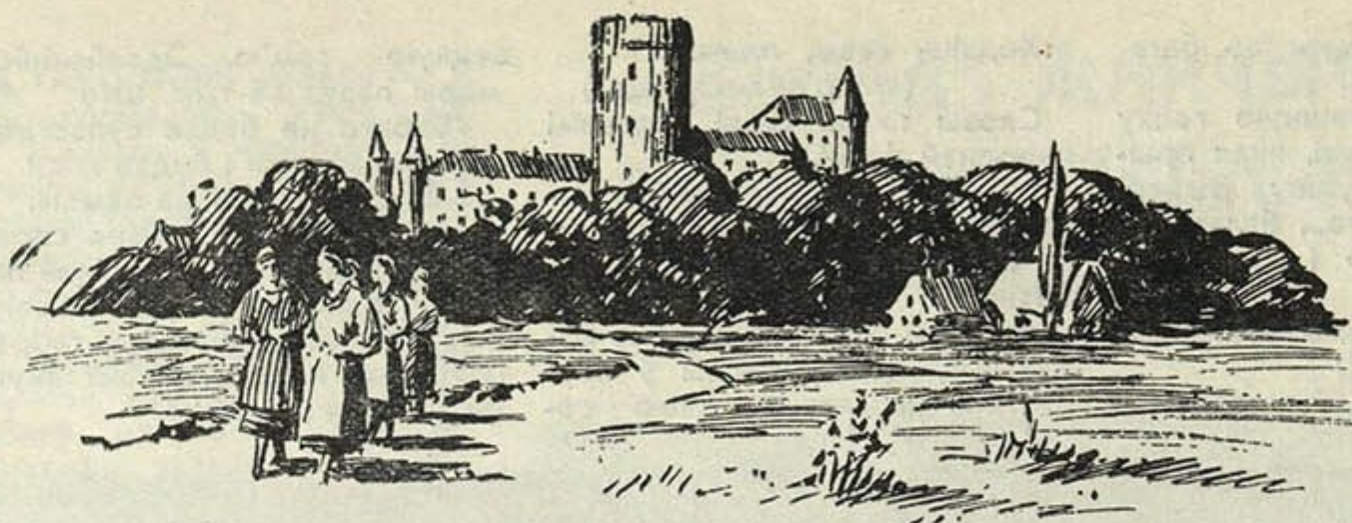
Нядаўна тав. Маравецкую прызначылі начальні-
кам цынкаграфскага цэха. Гэта вельмі адказны ўча-
стак. Трэба і газеты, і часопісы, і кнігі забяспечыць
высокакаснай ілюстрацыяй, трэба ўзнімаць кваліфі-
кацыю рабочых, паляпшаць і ўдасканальваць тэхні-
ку вытворчасці.

Апіраючыся на дапамогу калектыва і партыйнай
арганізацыі, тав. Маравецкая гарача ўзялася за
справу. Асаблівую ўвагу ўдзяляе яна палепшанню
якасці прадукцыі, рытмічнай рабоце цэха. Першыя
поспехі ўжо атрыманы: многія заказчыкі адзнача-
юць, што цэх стаў працаваць лепш.

Тав. Маравецкая падае прыклад не толькі на вы-
творчасці. Яна і добры грамадскі работнік, прымае
актыўны ўдзел у самадзейнасці, спявае ў хоры.

Дачку ўкраінскага народа Стэфанію Іванаўну Ма-
равецкую шчыра паважаюць у нашым рабочым ка-
лектыве.

Н. ФІДЛЕР.



Казачка

Петро ПАНЧ

Мал. С. Раманава.

Гістарычным падзеям уз'яднання Украіны з вялікім рускім народам прысвечаны раман украінскага празаіка Петра Панча „Гаманіла Украіна“. Ніжэй мы друкуем урывак з гэтага рамана.

ПРАВАСЛАЎНЫ вялікдзень у тым годзе прыпаў на ся-
рэдзіну красавіка, зелянелі ўжо вербы, цвілі церні.
Дні стаялі цёплыя і пагодлівыя, не хацелася нават за-
ходзіць у хату, і таму, калі вясёла зазванілі ў манастыры,
Ярына, як і іншыя з чэлядзі, папрасілася ў княгіні да царквы.
Княгіня адмоўна пакруціла галавою. Ярына кінулася на
каленкі.

— Найяснейшая пані, хрыстом богам маю, пусціце... Толькі
да царквы і назад. Я-ж вам ва ўсім дагаджала... Не надаку-
чала з просьбамі... А цяпер хоць адным вокам дайце глянуць
на людзей... Не магу далей... Ах, божачкі... Галя, мая сяброў-
ка Галя... Сёння-ж сорок дзён. Хто памоліцца за яе правед-
ную душачку... Пусціце, залаценькая пані...

Княгіня Грызельда слухала абыякава, аж пакуль не пачула
астатніх слоў. Вочы яе сталі адразу пукатыя, яна выпрасталася
і адварнулася.

— Колькі разоў я табе казала: не напамінай мне пра гэтае
разбэшчанае дзяўчо!

Цяпер холадна бліснулі Ярыніны вочы, яна паднялася на
роўныя ногі і з упартасцю сказала:

— Няпраўда, пані...

— Што? Ты смееш... — вызверылася княгіня.

— Не была Галя разбэшчанай. А што заляцаліся...

— Вон! Вон з маіх вачэй!

Ярына павярнула да дзвярэй. Вочы і аблічча яе палалі
гневам.

— Хто заляцаўся? — кінула наўздагон княгіня і нават ступіла
крок следам. Дагэтуль яна глядзела з паблагжаю на заляцан-
ні князя Ерэмлі да яе фрэйлін або дваровых паненак, але за-
ляцанне да простага дзяўчыны з Лукомля, да Галі, не толькі
абразіла яе шляхецкае самалюбства, але і выклікала трывогу:
Ерэмлі аддаў перавагу гэтаму дзяўчаці перад уроджанымі
шляхціцкамі, перад прыгожымі дваровымі дзяўчатамі. Што
гэта, загаварыла кроў? Няўжо ён мог па-сапраўднаму за-
кахацца? Рэўнасць і боязь душылі княгіню, але свайго на-
строю яна не паказвала нават перад пакаёўкамі. Жаданне
даведацца, што ведаюць пра гэта пакаёўкі, можа яна дарэмна
падазравала князя, вывела яе з роўнавагі. — Хто заляцаўся?

Ярына спынілася.

— У тым Галя была не вінна.

— Я цябе пытаю — хто?

— Мала іх было? І паручык Мінка, і харунжы Казімір... Гэ-
та ён ва ўсім вінаваты, а Стась толькі ўберагчы хацеў. Ён як
сяброўку кахаў Галю. Ведаў, што яна аднаго-адзінолькага
кахала ва ўсім свеце.

Княгіня нават рукі працягнула наперад і затоіла дыханне,
але Ярына маўчала.

— Каго, каго?

— Яна думала толькі пра яго, пра аднаго гаварыла... — нібы
пра сябе сказала Ярына.

— Ну, кажы-ж, — аж прыкрыкнула княгіня. — Пра каго?

— А вы яго не ведаеце, пані, можа даве-
даецца — пра Салівона.

— Салівон, гэта — дваровы хлоп?

— Быў хлопам.

Княгіня адначасова і ўзрадавалася,
што ніводным словам не ўпомніла Яры-
на яе князя, нават стала крыўдна за яго:
ён-жа ўжо не такі паганы, і ў той-жа
час спалохалася, што тут, у гэтых пако-
ях, поруч з ёю, знаходзілася каханка
якогасці рэбелізанта. Праз іх даводзіц-
ца трымаць узмоцненую варту ў замку,
праз іх шляхта на Посуллі не можа
спаць спакойна. Разам з тым ёй зда-
лася цяпер небяспечнаю, нават страш-
наю і Ярына. І сапраўды, якія ў яе ўпар-
тыя вусны, якія іскрыстыя вочы, які
цвёрды падбародак, а якая нянавісць у
яе позірку. «Пан Езус, як-жа я раней
таго не прыкмячала!».

— Прэч, прэч адсюль!

Ярына прышла ў людскую, упала
на нары, засцеленыя посцілкай, і ў такой
позе знямела. З таго часу, як прывезлі
яе ў замак, яна яшчэ не ступала за ва-
роты ўнутранага двара. За ёю скрозь
сачылі касыя вочы Гасана, быццам у га-
рэме. З першых-жа дзён Ярыну прызна-
чылі ў пакоі княгіні.

— Чаму ты такая? — спытала яе ста-
рая кабеціна ў чорным гарсэціку і бе-
лай намітцы, таксама прыстаўленая да

пані. — Вышываць умееш?

Дагэтуль Ярына была панурай, адказвала кароткімі словамі,
без усякай усмешкі на змарнелым твары. Старая служка за-
гаварыла з ёю на яе роднай мове, і адразу перад яе вачы-
ма, нібы ружовыя хмаркі, праплылі вобразы бацькі, цёткі
Хрысці, Максіма... Яна аж уздрыганулася, на сэрцы нібы па-
цяплела. Гэтая жанчына здалася такою-ж роднаю, як і яны,
і Ярына хуценька адказала:

— Умею, цётхна, толькі я па-простаму.

— Пані таксама падабаюцца нашы вышыўкі. Будзеш пры-
ходзіць сюды зранку. Вось каля таго акна сядзець будзеш.

— А каля таго акна хто?

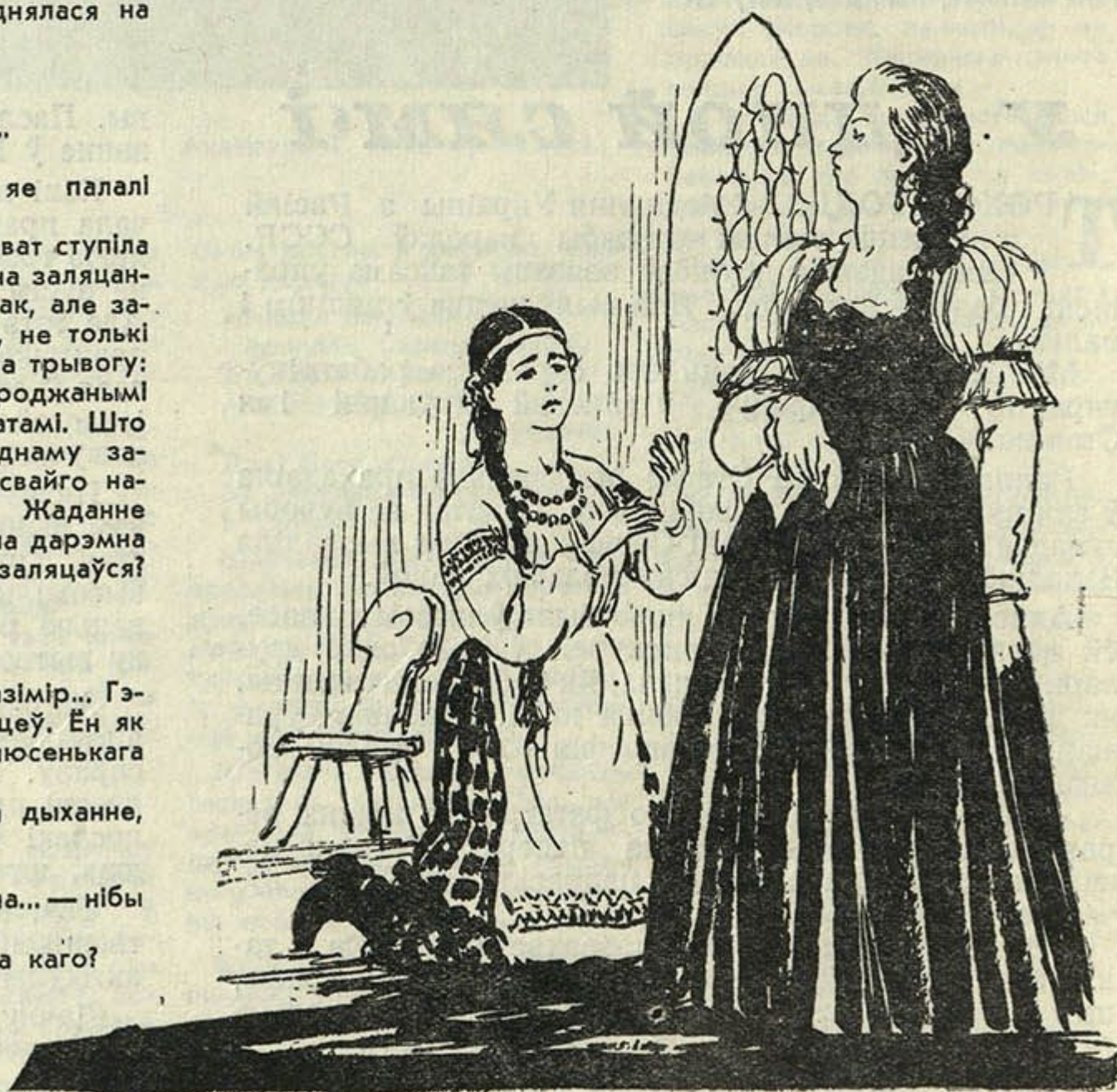
— Каля таго — Галя.

— Якая Галя?

— Ды дзяўчына з Лукомля. А ты адкуль сама будзеш?

— Ой, цётка, — раптам заплакала Ярына. — Калі скажу
вам, не паверыце.

— А ты кажы, дачка. Сама перацярпела замалада і гора,



і ліха, як у той песні спяваецца: «На адной ручцы сыночка трымала, а другою ручкай каменне даўбала».

— Такого ліха, як я, мабыць, ніхто не зазнаў, — і яна пачала расказваць пра Сцебліў, пра хутар Пяцігоры, пра тое, як пакажала казака, толькі не назвала яго па імені, як павянчаліся. «А цяпер ні мужава жонка, ні бела галава», — горка прамовіла Ярына. І зноў расказвала, як яе выкралі ў Чыгірыне, як пан-стражнік трымаў яе, як паланянку, чатыры гады і хацеў прамяняць татарам...

У гэты час у пакой зайшло трое дзяўчат. Двое з іх агледзелі Ярыну нейкім нячыстым позіркам, як прывабную дзяўчыну, якая можа адбіць іх каханкаў. Толькі трэцяя, бялая, глядзела добрымі і спачуваючымі вачыма, сінімі, як васількі, нібы лашчылася да сэрца. І адразу-ж спытала:

— Дзе ты будзеш сядзець, каля таго акна? Я поруч. А там княгіня. Як цябе зваць? Мяне — Галю!

Не мінула і дня, як яны ўжо сталі неразлучнымі сяброўкамі. А ў адзін зімовы вечар, калі Максім не выходзіў з галавы, Ярына адкрылася перад Галю, чыя яна жонка.

— Максім! — радасна выгукнула Галю і сама спалохалася, уцягнула галаву ў плечы і азірнулася па пакой, але акрамя старой служкі (яна клявала носам каля грубкі) нікога не было.

— Цёткі Тэклі не страшна... Максім! Далібог?

Ярына не магла зразумець радаснага выбуху сяброўкі і толькі запытліва маргала вачыма.

— Ды ён-жа тут, Максім!

Ярына зблелала і, каб не ўпасці, схопілася рукою за більца. — Галубанька, не, не тут, — разгубілася Галю, — не ў замку, а быў дзесяці тут на Посуллі. — І ўжо на самае вуха: — Гэта-ж ён напаў на замак. Я-ж бачыла тады ў акно майго Салівона. Ну, усміхніся, Ярыначка, ну, ну... От і добра! Хочаш, я ў Салівона даведаюся?.. Я самаго Салівона не пабачу, але тут ёсць... Не, гэта я так... Толькі ты маўчы... Нават! Цётцы Тэклі не кажы, а то ёй пані дасць локаць палатна — усё перакажа... Ну, ты глядзі, як выйшла... Мой-жа Салівон з ім! Цяпер ты мне яшчэ раднейшаю стала, — і яна раптам пацалавала Ярыну. — Сягоння я пабачу Стася... Ой, што я... Пра гэта нікому, нікому не можна гаварыць. А ён прыгожы, твой Максім? Каб ты ведала, як яго пані баяцца! А мой Салівон прыгожы, арол! Табе-б адразу спадабаўся. Ярыначка, сястрычка... — Галіны вочы раптам сталі, як азерцы, і сінія слёзы закапалі на голыя рукі, — ты ведаеш, як я яго кахаю. Няхай мне што захочуць дарунаць, зраблю. Я-ж ведаю, што Салівон будзе задаволены. З ім і наш Пятро. Цяпер яны як пабрацімы. Ён зусім да мяне не падобны, чарнявы, паважны. А ты-б магла ваяваць? Па-сапраўднаму? Я, як уцяку адсюль, буду казакаваць. Усіх-бы паноў пабіла... У-у, ненавіджу! — вочы яе палыхнелі, нібы полымем, аж Ярына ўсміхнулася, прытуліла да сябе і як малую пацалавала колькі раз. Ад задавальнення Галю аж заплюшчыла вочы і прашаптала:

— Я думаю пра Салівона.

Мінуў тыдзень, і месяц, і другі, а ад Салівона ніякай звесткі не надыходзіла. Галі стаў нямілы свет, вочы пачалі вызначацца на схуднелым тварыку яшчэ больш, і гэта нібы магнітам прыцягвала да яе хлопцаў і жанатых. «Хочу ў вяр кідайся галавою праз іх... Думае, калі князь, дык усё можна», — паскардзілася яна Ярыне. І таго-ж вечара, калі знахабнелы шляхцюк-пісарчук пачаў дамагацца свайго, Галю не стрывала. Дзесь узяўся і Стась...

Ярына заплюшчылася, і перад ёю, як жывая, стала Галю з сінімі вачыма, з якіх нібы палыхала полымя. Казалі, што пасля таго, як адрублілі Галі галаву, кожную ноч пачаў з'яўляцца пад сценамі замка нейкі коннік. У яго страляюць вартавыя, але кулі не бяруць, робяць засады, праходзіць пад рукамі, як цень, а раніцай знаходзяць то аднаго, то другога з надзорнага войска без галавы.

Пакуль жывой была Галю, Ярына не так адчувала сваю горкую долю. Яна хоць і пазбаўлена была магчымасці перасту-

паць замкавыя валы, але ведала, што дзеецца па сёлах, нават пра тое, што сотнік Хмельніцкі ўцёк на Сеч. Ведала пра Максіма Крываноса, калі не пра тое, дзе ён зараз, то хоць пра тое, дзе быў і што рабіў пасля таго, як разлучыліся. Можна ён дзеля яе і на Посулле прыбыў. Пачуў. Гэтая думка сагрэла яе, як веснавое сонца. Яна схопіла падушку і пачала яе ў няцямлівасці цалаваць. Але другая думка, думка, што і на гэты раз злая доля абарвала магчымасць падаць яму пра сябе звестку, абдала яе холадам. І зноў перад вачыма стала Галю, адважная, да ўсяго цікавая: яна ведала пра тое, што князь пасылаў ліст да ваяводы пуціўскага, пра тое, што арда стаіць на Кучкасе, і што да Лысенкі зыйшлося ўжо з тысячы ўцекачоў. Усе яны перахоўваюцца па лясах і трымаюцца ўкупе. Пятро раз хадзіў аж у Лебедзінскі лес, там яшчэ больш знаходзілася людзей. Калі яны ўсе рушаць на паноў, тады пачнецца вайна, а зараз ходзяць па сёлах і расказваюць, што Хмельніцкі збірае казакаў на вайну супроць паноў, каб узнімаўся ўсе, хто хоча біцца за веру. Галю ведала і пра тое, што князь пасылаў ужо харунжага Мышкоўскага да кароннага гетмана спытаць, куды яму выступаць. А пра гэта-ж ніхто больш з дзяўчат не ведае. Можна ёй Салівон пераказаць, а можа Галю... І раптам Ярына аж прыўзнялася ад здагадкі — «Галю дапамагала паўстанцам, дапамагала Максіму Крываносу, усяму народу!».

Ад такой думкі Галю вобраз пачаў расці, дужэць, і яна ўжо здавалася не маленькаю дзяўчынай, а мужнай, адважай, храбрай, якая не ведала страху, не пакутавала сваёю доляй, а тапала панскія здзекі і гарэла, як свечка. Ярына адчула сябе супроць яе маленькаю і вінаватаю. Але не пазбаўленай самалюбства. Вочы яе раптам высалілі, яна ўжо не скардзілася, не плакала, а сцяўшы зубы, глядзела на столь з ясным кружком каганца і думала, думала, аж пакуль у сенцах не пачуліся галасы: чэлядзь вярталася з царквы. Ярына ўстала, але гэта ўжо была іншая дзяўчына: і ў позірку яе вачэй, і ў хадзе з'явілася рашучасць, адважнасць, якія рабілі яе яшчэ больш прывабнай.

Дзяўчаты прынеслі нейкую навіну, доўга пераморгваліся, падшэптвалі адна адной, аж нарэшце зарагаталі ўсе разам:

— Скажаць, скажаць?

— Вось дык святая ды боская, а хлопцы перапытваюць.

— Хто перапытвае? — з парыватай надзеяй спытала Ярына.

— Як там, кажа, мая палонніца пажывае? Хіба ён цябе ў палон узяў?

— Не ведаю, пра каго вы гаворыце, дзяўчаткі.

— О, Сямёна забыла, што ў харугве ротмістра Ташыцкага.

У Ярыны апусціліся плечы.

— Казак пажартаваў, а вы і паверылі.

— Пажартаваў, а сама пачырванела, пачырванела. Значыць, паланіў, паланіў. Вось узрадуецца Сямён: такая краля! Хіба ты-б лепшага не знайшла? Ужо-ж недарма пачаў князь зноў зазірацца да вышывальшчыц.

Ярына наморшчыла лоб і цвёрда сказала:

— Не мяліце глупства!

Дзяўчаты прыкусілі языкі, магчыма ўспомнілі, што гэтак

сама жартавалі з Галю. Маўчанку парушыла Тэкля.

— А я насіла да замка дайшла, усё цела трымціць.

— З чаго-ж гэта вам, цётка? — спытала Ярына спачувальна.

— Мабыць, цётка наслухалася гаворак. А тут яшчэ нейкі казак пераняў, і ў мяне аж ногі задрыжэлі.

— Эге, наслухалася. Вы яшчэ маладыя, а я ўжо ведаю, што гэта значыць, калі ўжо і каля царквы людзі пачынаюць на паноў казаць.

— А што-ж будзе?

— Вайна будзе. Ужо пані дарэмна не стала-б загадваць усю бялізну перабраць, што лагорш — адкласці, а лепшае ў скрыню...

— А для чаго ў скрыню? — спытала адна.

— Сядайце лепш за стол ды будзем разгаўляцца.

— А чаму — у скрыню? — дапытвалася дзяўчына.

— Дурная, уцякаць рыхтуюцца пані, — адказвала другая.





ПАК ДЭН АЙ,
старшыня Дэмакратычнага саюза жанчын Карэі

ТРЫ ГАДЫ карэйскі народ і яго слаўная армія вялі справядлівую, вызваленчую вайну супроць ненавіснага ворага ўсяго міралюбівага чалавечтва — амерыкана-англійскіх агрэсараў. Сумленныя людзі ўсяго свету былі на баку карэйскага народа і аказалі велізарную дапамогу ў матэрыяльных і маральных адносінах. Барацьба закончылася перамогай для нашага народа. Яна закончылася не на карысць ворагаў, таму што яны страцілі сотні тысяч забітымі і раненымі. Захоплена шмат трафeyaў і ўсякага роду ваеннай амуніцыі. Ворагі не маглі не згадзіцца на перамір'е, ведаючы, што яны ў Карэі нічога не даб'юцца.

Перамога карэйскага народа з'яўляецца перамогай не толькі нашага народа, але і перамогай дэмакратычнага лагера, усяго міралюбівага чалавечтва. У барацьбе супроць ворагаў, за захаванне міру ва ўсім свеце, і ў прыватнасці на Далёкім Усходзе, велізарную ролю адыгралі слаўныя дочки нашай радзімы, якія паказалі цуды адвагі і геройства. Самаадданасць карэйскіх жанчын у баі і працы ўвойдзе ў гісторыю Карэі. Жанчыны-машыністы дастаўлялі пад разрывамі варожых бомб цягнікі з неабходным грузам на фронт, яны па некалькі змен узапар стаялі ля станкоў, перавыконваючы вытворчыя заданні ў два-тры разы.

У радах карэйскіх жанчын мы бачым 9 герояў Карэйскай Народна-Дэмакратычнай Рэспублікі: першая гераіня Джэ Ок Хі (загінула), 18 тысяч карэйскіх жанчын узнагароджаны ордэнамі і медалямі. У барацьбе супроць ворагаў яны праявілі непахісную сілу, самаадданасць і мужнасць перад радзімай.

У карэйскіх жанчын, якія праявілі цуды геройства і адвагі ў перыяд справядлівай, вызваленчай вайны супроць ненавісных ворагаў, дастаткова сіл, каб разам з усім народам пабудаваць нашу рэспубліку на фундаменце сацыялістычнага ладу.

Поўвека карэйскія жанчыны знаходзіліся ў жак-

лівым становішчы нацыянальнага рабства ў японскіх імперыялістаў. Толькі пасля вызвалення жанчыны нашай краіны пад кіраўніцтвам працоўнай партыі і ўрада атрымалі права на будаўніцтва шчаслівага, свабоднага жыцця, прыступілі да будаўніцтва дэмакратычнай рэспублікі, сталі поўнымі гаспадарамі сваёй краіны.

На заклік правадыра карэйскага народа маршала Кім Ір Сена: «Усе на аднаўленне і развіццё народнай гаспадаркі!» — горада адгукнуліся нашы жанчыны. Члены жаночых саюзаў мабілізуюць усіх жанчын на будаўніцтва народнай гаспадаркі, дзе праяўляецца выключная самаадданасць. Ні на хвіліну не спыняецца работа. Карэйскія жанчыны ўкладваюць у гэтае грандыёзнае будаўніцтва ўсе свае веды і сілу. Карэйскія жанчыны працуюць зараз гэтак сама, як яны працавалі ў час вайны на вытворчасці і на палях, забяспечваючы насельніцтва краіны і карэйскую Народную армію ўсім неабходным.

Актыўны ўдзел у аднаўленні Пхен'яна — горада-героя — прымаюць і жанчыны. У будаўніцтве горада ўдзельнічае больш 13 000 жанчын. У аднаўленні горада, у будаўніцтве жылых дамоў, школ, бальніц, устаноў і прадпрыемстваў прымаюць удзел усе жыхары Пхен'яна.

Жанчыны падзяліліся на брыгады, якія саборнічаюць паміж сабой, і гэта дае станоўчыя вынікі. Так, напрыклад, брыгада т. О Ен Ок выконвае план больш чым на 160 проц. Шырокі размах аднаўленчых работ адзначан у правінцыі Пенанкадо, дзе на працягу толькі 2 месяцаў працавала на будоўлях звыш 120 000 жанчын розных прафесій. Добрых

З вялікай удзячнасцю сустрэлі пхен'янцы прысланыя Совецкім Саюзам аўтобусы «ЗИС-155». (Здымак уверсе).
Фото Г. Васільева
(Фотахроніка ТАСС).

поспехаў дабілася брыгадзір жаночай брыгады Кім Тэ Дзюн, якая працуе на заводзе ў Нампо. Яе брыгада штотдзённа выконвае план на 130 проц. Слесар Пе Тон Вон дабілася выдатных поспехаў у рамонце паравозаў.

Неабходна адзначыць і працаўніц сельскай гаспадаркі, якія вельмі многае зрабілі для перамогі над ворагам. Здабыты імі хлеб садзейнічаў разгрому банды агрэсараў. Зараз яны прымаюць актыўны ўдзел у аднаўленні чыгунак, школ, устаноў, заводаў, дамоў і г. д.

К 20 жніўня мінулага года жанчыны воласці Хва Сен правінцы Канвондо засыпалі 2 500 варонак, якія ўтварыліся з прычыны выбуху бомб, кінутых варожымі самалётамі. Жанчыны аднавілі таксама і чыгуначны мост. У аднаўленні гэтай чыгуначнай лініі ўдзельнічала 114 230 сялян.

БЕССМЯРОТНАСЦЬ

(Да 10-годдзя з дня смерці
М. В. Окцябрскай)

Перад маёрам, камандзірам вучэбнага батальёна, стаяла жанчына сярэдняга росту, шырокаплечая, з адкрытымі цёмнымі вачыма. Вусны яе былі шчыльна сціснуты, і гэта надавала твару выраз, які бывае ў людзей, прыняўшых цвёрдае і вельмі важнае рашэнне.

— Не жаночая гэта справа, таварыш Окцябрская... — пачаў маёр, устаючы з-за стала.

Яму хацелася пераканаць субяседніцу, што быць механікам-вадзіцелем танка — справа цяжкая. І калі яна абавязкова хоча ваяваць, то хай выбера іншую ваенную спецыяльнасць.

— Раю вам авалодаць спецыяльнасцю радыста-кулямётчыка, які, дарэчы, таксама ўваходзіць у склад танкавага экіпажа.

— Не хачу я быць радыстам-кулямётчыкам... Хачу вадзіць танк, — спакойна адказала Окцябрская.

Камандзір, сустрэўшыся поглядам з Окцябрскай, толькі паківаў галавой. Не, такую не пераканаеш!

Хутка мінулі тыдні напружанай вучобы. Надышоў і радасны ў жыцці Мар'я Васільеўны дзень, калі яна прыняла танк, названы «Баявой сяброўкай».

У экіпажы былі маладыя, але вопытныя франтавікі. Камандзір танка — малодшы лейтэнант Чабоцька, зараджаючы — Чайка, радыст — Галкін, кулямётчык — Ясько. Кожны пабываў у баі, быў ранены, узнагароджаны ордэнамі і медалямі. З такімі лёгка ваяваць. Такія ў цяжкую хвіліну не здрыгануцца, не разгубяцца...

Сярод іх Мар'я Васільеўна была старэйшай: ёй стукнула ўжо трыццаць сем год! Магчыма, іменна таму сваіх баявых прыяцеляў яна называла «хлопчыкамі» і аб усіх клапа-

цілася, як аб сынах. У дні зацішша, калі танкі стаялі «без справы», яна або пякла для свайго экіпажа аладкі, або пачынала распытваць «хлопчыкаў», ці напісалі яны родным.

— Міша, а ты напісаў? — пыталася яна Галкіна, які не вельмі дружыў з паперай.

— Напісаў... нядаўна...

— Для маці — гэта ўжо даўно, вельмі даўно. Яна там напэўна хвалюецца, чакае...

— Зараз напішу, Мар'я Васільеўна, — збянтэжана ўсміхаўся Галкін і пачынаў шукаць аловак і паперу.

«Хлопчыкі» адказвалі ёй шчырай сыноўняй любоўю. Яны ведалі: танк «Баявая сяброўка» пабудаваны на асабісты зберажэнні Мар'і Васільеўны. Ведалі і некаторыя падрабязнасці гэтай незвычайнай гісторыі. Атрымаўшы паведамленне аб пагібелі мужа, Мар'я Васільеўна сабрала ўсе зберажэнні, прадала амаль усе свае і мужавы рэчы, унесла грошы ў банк і ў той-жа дзень напісала І. В. Сталіну пісьмо з просьбай назваць танк «Баявой сяброўкай», а яе, Мар'ю Васільеўну Окцябрскую, накіраваць на фронт у якасці вадзіцеля гэтага танка.

У пісьме так і гаварылася:

«Танк прашу назваць «Баявая сяброўка» і накіраваць мяне на фронт у якасці вадзіцеля танка. Маю спецыяльнасць шафёра, выдатна валодаю кулямётам, з'яўляюся «варашылаўскім стралком».

Да таго-ж Мар'я Васільеўна аказалася жанчынай смелай і мужнай. А танкісты ўмеюць цаніць гэта! Машына паслухмяна падначальвалася кожнаму яе руху, кожнай думцы. Мар'я Васільеўна з поўслова разумела загады камандзіра, бясстрашна вяла танк на варожыя кулямёты і гарматы, змянаючы іх гусеніцамі.

У тыя дні наша армія прасоўвалася ўсё далей на захад. Ззаду засталіся палі і лясы Смаленшчыны. Часць, у складзе якой знаходзілася «Баявая

Сялянікі асвойваюць перадавую агра-тэхніку і выкарыстоўваюць яе на сваіх палях, расшыраюць пасёўную плошчу.

З велізарнай радасцю ўспрыняў карэйскі народ Пастанову Савецкага ўрада аб эканамічнай дапамозе ў суме 1 мільярда рублёў. Гэта велізарная брацкая дапамога. Нас натхняе на працоўныя подзвігі і дапамога вялікага Кітая і краін народнай дэмакратыі.

Карэйскія жанчыны, як і ўсе сумленныя людзі зямлі, хочуць мірнага жыцця. Яны не хочуць вайны. З асаблівай радасцю ўхваляюць яны вырашэнне палітычных пытанняў шляхам мірных перагавораў. Мы хочам мірна жыць і сумленна працаваць на карысць працвітання сваёй айчыны. Жыць у атмасферы ўзаемаразумення і павагі паміж народамі ўсіх краін.

сяброўка», ступіла на беларускую зямлю. Дзейнічаць пыходзілася і ўдзень і ўначы без перадышкі. Але Мар'я Васільеўна нават выгляду не паказвала, што стомілася, што ёй цяжка. Разам са сваімі «хлопчыкамі» яна жыла адной думкай: хутчэй-бы разграміць ворага, вызваліць Беларусь і ўсю савецкую зямлю ад гітлераўскіх захопнікаў.

У раёне вёскі Мяклава наша пяхота прарвала абарону праціўніка, танкі пайшлі ў прарыв. Яны рухаліся ў напрамку соўгаса «Крынікі», змянаючы ўсё на сваім шляху. Гітлераўцы жорстка супраціўляліся. Яны часта пераходзілі ў контратаку, і тады пыходзілася прымаць бой. Экіпаж «Баявой сяброўкі» змагаўся адважна і пачастэрску. Мар'я Васільеўна, не звважаючы на стомленасць, цвёрда і ўпэўнена вяла танк, Ясько паліваў варожых салдат свінцовым агнём. У адзін з такіх дзён камандзір батальёна перадаў па радыё:

— Змагайцеся так, як змагаюцца танкісты «Баявой сяброўкі»! Толькі за сённяшні дзень экіпаж гэтай слаўнай машыны знішчыў да ўзвода гітлераўскіх бандытаў.

Аднойчы ў разгар бою машына нечакана стала. Варожы снарад трапіў у гусеніцу і перабіў яе.

«Зараз-жа адрамантаваць», — мільганула ў галаве Мар'і Васільеўны.

З танка высыпаў Галкін, Ясько, Чайка... Следом за імі з пярэдняга люка выскачыла і Мар'я Васільеўна. На крык танкістаў, якія хацелі ўтрымаць яе ў машыне, яна нічога не адказала, толькі суха зірнула на іх і, прыціскаючыся да зямлі, папаўзла выпраўляць пашкоджанне.

Тым часам гітлераўцы ўзмацнілі агонь з гармат і мінамётаў. Вакол ірваліся міны і снарады, над галавой са свістам праносіліся кулі. Не звважаючы на небяспеку, Мар'я Васільеўна працавала хутка і ўпэўнена. Танкісты дапамагалі ёй. У гэты



момант у некалькіх метрах ад машыны пачуўся моцны выбух... Мар'я Васільеўна адкінулася ўсім целам, сціснула зубы ад нясцерпнага болю. У той-жа момант яна страціла прытомнасць.

...Раненне было вельмі цяжкім. Доктары прыкладалі ўсе намаганні, каб выратаваць Мар'ю Васільеўну, медычныя сёстры клапатліва даглядалі яе. Але ўсё было дарэмна...

У шпіталь прыбылі прадстаўнікі камандавання фронту, каб паведаміць, што Указам Прэзідыума Вярхоўнага Савета Саюза ССР М. В. Окцябрскай прысвоена званне Героя Савецкага Саюза. Гэтую радасную вестку яна ўжо, нажал, не пачула.

Пахавана Мар'я Васільеўна ў Смаленску, у старадаўнім крэмлi, на крутым беразе Дняпра.

Кожнай вясною, калі пад шчодрым сонцам усё навокал ажывае, сюды пыходзяць гараджане і жыхары навакольных вёсак з жывымі кветкамі. Да позняй восені не гаснуць кветкі на гэтай дарагой кожнаму савецкаму чалавеку магіле.

Г. ЛЕОНЦЕЎ.

ВЯЛІКІ РУСКІ КАМПАЗІТАР

[Да 110-годдзя з дня нараджэння
Н. А. Рымскага-Корсакава]

18 сакавіка 1844 г. у невялікім правінцыяльным горадзе Тіхвіне Ноўгарадскай губерні, у сям'і дзяржаўнага чыноўніка нарадзіўся Нікалай Андрэевіч Рымскі-Корсакаў, будучы вялікі кампазітар.

Блізкія сэрцу народныя песні, старадаўнія рускія абрады са спевамі, усялякія святы, урачыстае гучанне царкоўнага хору, царкоўны перазвон, малюнкi роднай рускай прыроды — вось тыя ўражанні дзяцінства, якія назаўсёды засталіся ў памяці Рымскага-Корсакава.

Таленавіты хлопчык з шасці год пачаў іграць на фартэпіяно. Дзевяці год ён ужо сам прабуе тварыць, але ніхто не надаваў гэтаму сур'ёзнага значэння.

Па традыцыі, якая склалася ў сям'і, 12-гадовага Рымскага-Корсакава накіроўваюць у Марскі корпус, у сценах якога ён праводзіць шэсць год, не спыняючы займацца музыкай. Пад кіраўніцтвам Ф. А. Каніле (перадавога і адукаванага музыканта таго часу) Рымскі-Корсакаў піша фартэпіяныя п'есы. А знаёмства з кампазітарам Балакіравым, які ўзначальваў музычны гурток, трапіла названы В. В. Стасавым

«Магутнай кучкай», назаўсёды вызначыла далейшы лёс Рымскага-Корсакава. Балакіраў адразу-ж разгадаў выдатны талент Рымскага-Корсакава і параіў яму ўзяцца за складанне сімфоніі.

У 1862 годзе, скончыўшы Марскі корпус, Рымскі-Корсакаў накіраваўся ў службовае плаванне.

Вярнуўшыся ў 1855 г. у Пецярбург ужо ў чыне марскога афіцэра, Рымскі-Корсакаў зноў аддаецца музыцы. Пад кіраўніцтвам Балакірава ён канчае і занавя аркеструе сваю сімфонію. Пецярбург сустракае яе з захапленнем. «Так не пачынаў да гэтага часу ні адзін кампазітар», — пісаў у сваёй рэцэнзіі Кюі.

Магутныя творчыя сілы і багатая фантазія Рымскага-Корсакава шукаюць выхаду ў новых і новых творах: ён піша рад сімфанічных твораў і прымаецца за сваю першую оперу «Пскавіцкая».

У 1871 годзе Рымскага-Корсакава запрашаюць у якасці прафесара ў Пецярбургскую кансерваторыю.

Рымскі-Корсакаў напісаў 15 опер на гістарычныя, былічныя, казачныя і легендарна-фантастычныя сюжэты («Пска-



Н. А. РЫМСКІ-КОРСАКАЎ.

Камерная творчасць Рымскага-Корсакава прадстаўлена 70 рамансамі на тэксты рускіх паэтаў. Ён апрацаваў і гарманізаваў 140 рускіх народных песень.

Як геніяльны нацыянальны мастак, ён перадаў у сваёй музыцы паэзію рускага народнага эпаса, быту і абрадаў старасветчыны, хараство і прыватнасць роднай прыроды.

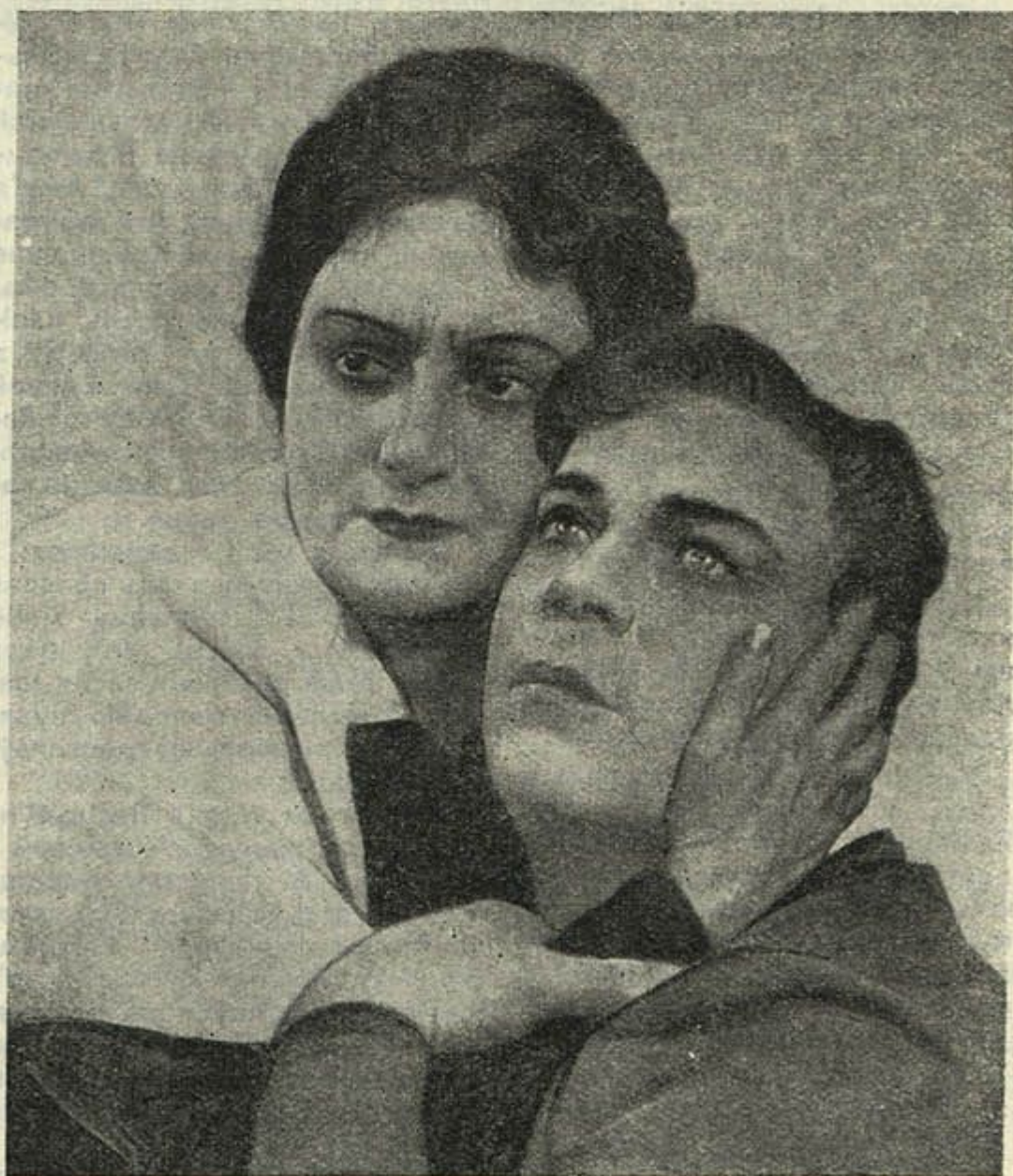
Значную частку свайго творчага жыцця кампазітар аддаў рэдагаванню і заканчэнню твораў Мусаргскага («Хаваншчына»), Барадзіна («Князь Ігар»), Даргамыжскага («Каменны госць»).

Рэвалюцыйныя падзеі 1905 г. не прайшлі міма шасцідзесяцігадовага кампазітара. Ён выступіў у абарону бастуючых студэнтаў кансерваторыі, за што быў выключаны са складу прафесуры.

Памёр Рымскі-Корсакаў у 1908 г., за год да смерці напісаўшы свайго «Залатога пёніка» — оперу-сатыру на самае рэакцыйнае ў свеце рускае самадзяржаўе.

Вялікі кампазітар, таленавіты педагог і высокай душы чалавек, ён усё сваё жыццё, поўнае творчага гарэння і працы, прысвяціў стварэнню нацыянальнага рускага мастацтва.

Е. АКУЛІЧ.



Даяркі з калгасаў імя Ільіча і імя Сталіна Мінскага раёна ў Беларускім дзяржаўным тэатры оперы і балета на оперы Мейтуса «Маладая гвардыя». Справа — эпізод з оперы, у ролі Е. Кашэвой — народная артыстка рэспублікі Р. Млодэк, у ролі Олега Кашэвога — заслужаны артыст рэспублікі І. Сайкоў.

Фото А. Дзітлава.
Л. Папковіча.



Сям'я калгасніка Сямёна Пятровіча Корзуна летась выпрацавала 700 працадзён і толькі грашыма атрымала звыш 14 тысяч рублёў. На здымку: Аляксандр Корзун (студэнт пятага курса медінстытута), Міхаіл Корзун (студэнт універсітэта), Ганна Корзун (маці), Валодзя Корзун і Сямён Корзун (бацька).

Фото Л. Матусевіча
(Фотахроніка БелТА).

ДЗЯКУЙ НАШАЙ РОДНАЙ ПАРТЫІ

Мне пайшоў 72 год. Усё жыццё я аддала выхаванню сваіх дзяцей. А іх у мяне сямёра. Прышлося прыкласці нямала сіл і старання, пакуль яны сталі дарослымі. Іх трэба было накіраваць па правільным шляху, абудзіць любоў да працы, даць адукацыю. Затое многа радасці прынеслі яны мне потым сваімі поспехамі ў вучобе і ў працы, калі вышлі на шырокую дарогу самастойнага жыцця.

У капіталістычных краінах працоўныя жанчыны лічаць вялікім няшчасцем мець многа дзяцей, бо не маюць сродкаў, каб пракарміць іх, вырасціць, вывучыць і выхаваць.

Я вельмі ганаруся, што ў мяне сямёра дзяцей. Старэйшы мой сын, Іван, працуе цесляром у мясцовым калгасе імя Кірава. Цімафей, былы кадравы афіцэр-гвардзеец, інвалід Вялікай Айчыннай вайны, працуе раённым пракурорам у Новасібірску. Дачка, Анна, закончыла Бабруйскае педвучылішча і настаўнічае ў сярэдняй школе Клічаўскага раёна. Сын, Міхаіл, выбраў сабе ганаровую і любімую прафесію зоатэхніка; зараз ён выдатна вучыцца на чацвёртым курсе Гродзенскага сельскагаспадарчага інстытута і атрымлівае павышаную стыпендыю. Владзімір настаўнічае ў Побалаўскай сярэдняй школе Рагачоўскага раёна; другі раз яго выбралі дэпутатам Побалаўскага сельсавета. Дачка, Вера, закончыла дзевяць класаў і пажадала працаваць у родным калгасе імя Кірава. Самая малодшая мая дачка, Марыя, вучыцца ў Бабруйску.

Зразумела, што калі-б не Комуністычная партыя, не савецкая ўлада, я не здолела-б выхаваць такую вялікую сям'ю.

Мужу майму таксама пайшоў 72 год. Але мы яшчэ, асабліва летам, дапамагам роднаму калгасу.

У канцы мінулага года са мной здарылася няшчасце: выпадкова я зламала сабе руку. Лячэбныя ўстановы Бабруйска аказалі мне бясплатную медыцынскую дапамогу.

Мне хочацца шчыра аддзякаваць Комуністычнай партыі і Савецкаму ўраду за ўсе клопаты аб многадзетных маці, аб нашых дзецях.

Мар'я ШАУЧУК.

Рагачоўскі раён.

Наша рэспубліка

ад выбараў да выбараў

ШЧЫРЫЯ КЛОПАТЫ

У газетах апублікаваны новы Указ Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР аб прысваенні групе жанчым пачэснага звання маці-гераніні. Указы аб прысваенні гэтага звання — красамоўнае сведчанне велізарнай увагі Савецкага ўрада, Комуністычнай партыі да маці і дзіцяці, да пытанняў выхавання дзяцей, да савецкай сям'і.

За апошнія 4 гады на матэрыяльную дапамогу многадзетным маці і маці-адзіночкам выдаткавана больш 638 мільёнаў рублёў.

Жанчыны ў нашай краіне акружаны ўсеагульнымі клопатамі. У разбураным Мінску адной з першых новабудоваў з'явіўся вялікі радзільны дом. Значна вырасла сетка поліклінік, жаночых кансультацый, дзіцячых садоў і ясляў. На пасёлках трактаразаводцаў і аўтазаводцаў увайшлі ў строй новыя дзіцячыя сады і яслі. Дзіцячым установам адводзіцца месца ў новых дамах. У Ждановічах працуе дом адпачынку для цяжарных. Многія жанчыны адпачываюць на курортах, у санаторыях.

Летнім часам сотні тысяч беларускіх школьнікаў загартуюць сваё здароўе ў піонерскіх лагерах. Вялікія сродкі адпускае дзяржава на будаўніцтва новых здраўніц, бальніц. На будаўніцтва рэспубліканскай бальніцы ў г. Мінску будзе выдаткавана 25 млн. рублёў. У БССР зараз налічваецца звыш 20 санаторыяў і дамоў адпачынку. Новы санаторый «Беларусь» нядаўна адкрыўся на поўднёвым беразе Крыма — у Алуцы. Ідуць разведвальныя работы для стварэння першага беларускага курорта ў раёне Браслаўскіх азёр.

Усё — для савецкага чалавека, для ўмацавання яго здароўя і сіл, для павышэння матэрыяльнага добрабыту і задавальнення яго культурных патрэб.

У дзярэволюцыйнай Беларусі адзін урач прыходзіўся на 30.000—50.000 чалавек, а зараз у кожным буйным населеным пункце ёсць бальніца або фельчарска-акушэрскі медыцынскі пункт. Сотні ўрачоў дае штогод рэспубліцы Мінскі медыцынскі інстытут. Большасць з іх едзе на работу ў калгаснае сяло.

Вялікія клопаты аб людзях натхняюць савецкі народ не працоўныя подзвігі ў імя камунізма.



У новым памяшканні 1-й дзіцячай поліклінікі па Чырвонай вуліцы. На здымку: урач Я. Вайцяхоўская кансультуе Віцю Галічава з асістэнтам клінікі П. Чубковай.

Фото В. Дагаева.



«Увага!.. Гаворыць Мінск...
10 гадзін...»

Слухайце перадачу для школьнікаў...
І каля радыёпрыёмнікаў і гучнагаварыцеляў, поўная ўвагі, замірае дзетва-ра. Перад мікрафонам выступаюць чытачы, спевакі, музыканты. Вось народны артыст Саюза ССР Г. П. Глебаў, зайсё-дны госць радыёстудый, расказвае но-вую казку...

Але як-жа ён выглядае? Як вядзе ся-бе перад мікрафонам?

А вось як. Знаёмцеся, рабяты.

«Ля мікрафона народны артыст Саю-за ССР, лаўрэат Сталінскай прэміі Глеб Пайлавіч Глебаў... Ён прачытае народ-ную беларускую казку «Лёгкі хлеб»...

Лёгкі хлеб

КАСІЎ на лузе касец. Зама-рыўся і сеў пад кустом ад-пачыць. Дастаў торбачку з ежай, развязаў і пачаў есці.

Выходзіць з лесу галодны воўк. Бачыць — касец пад кустом сядзіць і нешта есць.

Падышоў да яго воўк і пы-таецца:

- Ты што ясі, чалавеча?
- Хлеб, — адказвае касец.
- А смачны ён?
- Дзіва што смачны!
- Дай мне пакаштаваць.
- Калі ласка!

Адламаў касец кавалак хлеба і даў ваўку.

Спадабаўся ваўку хлеб. Ён і кажа:

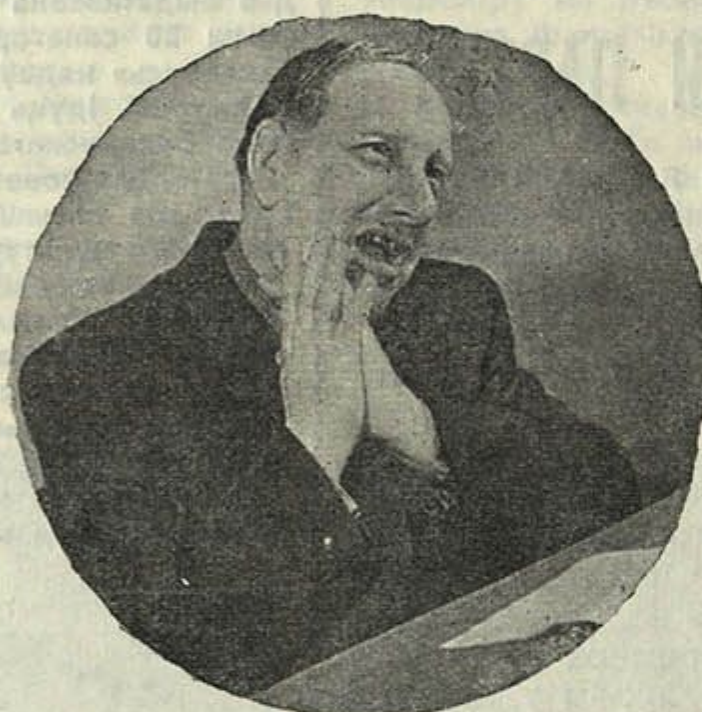
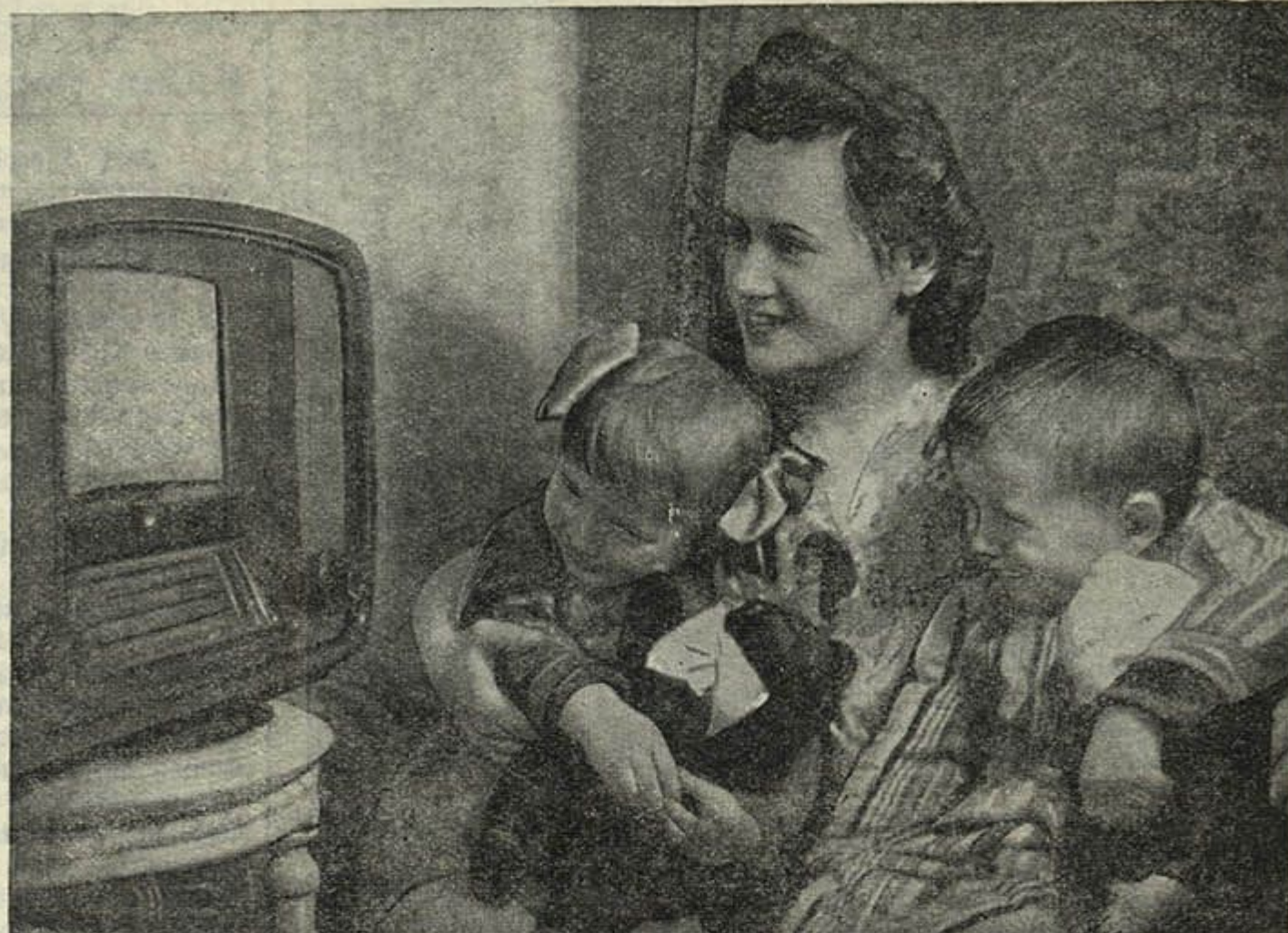
— Хацеў-бы я кожны дзень хлеб есці, але дзе мне яго даста-ваць? Парай, чалавеча!

— Добра, — кажа касец, — навучу цябе, дзе і як хлеб даста-ваць.

І пачаў ён вучыць ваўка:

— Перш-на-перш трэба зямлю ўзараць...

— Тады і хлеб будзе?



— Не, брат, пачакай, — кажа касец. — Потым трэба зямлю за-баранаваць...

— І можна хлеб есці? — не-цярпліва замахнуў воўк хвостом.

— Што ты, пачакай яшчэ. Ра-ней трэба жыта пасеяць...

— Тады будзе хлеб? — абліз-нуўся воўк.

— Не яшчэ. Дачакайся, пакуль жыта ўзыйдзе, халодную зіму пе-разіме, вясной зазелее, потым за-красуе, потым пачне наліваць зярняты, потым спець...

— Ох, — уздыхнуў воўк, — вельмі-ж доўга чакаць. Але цяпер-то я наемся хлеба ўволю!

— Дзе там наясіся! — перапы-няе касец. — Рана яшчэ. Спачат-ку спелае жыта трэба зжаць, по-тым у снапы звязаць, снапы ў копы скласці. Вецер іх правее, сонейка прасушыць, тады вязі іх на ток...

— І есці хлеб буду?

— Які нецярплівы! Спачатку трэба снапы абмалаціць, зярняты ў мяшкі сабраць, мяшкі ў млын завезці ды мукі намалоць...

— І ўсё?

— Не, не ўсё. Муку трэба замя-сіць у дзяжы і чакаць, пакуль цеста падыйдзе. Тады ў гарачую печ садзіць.

— І спячэцца хлеб?

— Але, спячэцца хлеб. Вось та-ды і наясіся яго, — скончыў ка-сец навуку.

Задумаўся воўк, пачухаў лапай патыліцу і кажа:

— Не! Гэта работа занадта марудная і цяжкая. Лепш парай мне, чалавеча, як лягчэй яду зда-быць.



— Ну, што-ж, — кажа ка-сец, — калі не хочаш цяжкі хлеб есці, параю табе лёгка. Ідзі на выган, там конь пасеца.

Пайшоў воўк на выган. Убачыў каня і кажа:

— Конь, конь! Я цябе з'ем.
— Што-ж, — кажа конь, — еш.
Толькі спачатку здымі з маіх ног падковы, каб не ламаць табе зубы аб іх.

— І то праўда, — згадзіўся воўк.

Нагнуўся ён падковы здымаць, а конь як стукне яму капытом у зубы...

Перакуліўся воўк ды ходу.
Прыбег да рэчкі. Бачыць — на беразе гусі пасуцца. «Ці не з'есці мне іх?» — думае воўк. Потым і кажа:

— Гусі, гусі! Я вас з'ем.
— Што-ж, — адказваюць гусі, — еш. Але спачатку зрабі нам адну паслугу перад смерцю.

— Якую? — пытаецца воўк.
— Пайграй нам, а мы паскачам.

— Гэта можна. Іграць я — мастак.

Сеў воўк на купіну, — задраў галаву і давай выць. А гусі тым часам крыллямі — мах, мах! Узняліся і паляцелі.

Злез воўк з купіны, правёў гусей вачыма і пайшоў далей ні з чым.



Ідзе ён, ідзе, бачыць — на полі чарада авечак пасецца, а пастух спіць. Нагледзеў воўк у чарадзе самага большага барана, схпіў яго і кажа:

— Баран, баран! Я цябе з'ем.

— Што-ж, — кажа баран, — такая мая доля. Але, каб не мучыцца мне доўга ды і табе каб не ламаць зубы аб мае старыя косці, стань лепш вунь у той лагчынцы і разяў рот, а я ўзбягу на ўзгорак, разганюся і сам ускочу табе ў рот.

— Дзякуй за парад, — скажаў воўк. — Так і зробім.

Стаў ён у лагчынцы, разявіў рот і чакае. А баран узбег на горку, разагнаўся ды — трах! рагамі ваўка па галаве. Аж іскры пасыпаліся з вачэй у ваўка, свету ён не ўбачыў.

Ачухаўся воўк, пакруціў галавою і разважае сам з сабою:

— Цікава: з'еў я яго ці не?

А тым часам касец скончыў работу ды ідзе дахаты. Пачуў ён воўкавыя словы і кажа:

— З'есці то не з'еў, але паспрабаваў лёгкага хлеба.



Наша рэспубліка ад выбараў да выбараў

КУЗНІ СПЕЦЫЯЛІСТАУ

У Гомелі пачала працаваць яшчэ адна кузня савецкіх спецыялістаў — Інстытут па падрыхтоўцы інжынераў чыгуначнага транспарту. За апошнія чатыры гады на Беларусі адкрыліся іншыя вышэйшыя навучальныя ўстановы: у Гродна сельскагаспадарчы інстытут, у Брэсце педагагічны, у Мінску пры тэатральным інстытуце — мастацкі факультэт, які ўпершыню ў гісторыі беларускага мастацтва рыхтуе мастакоў вышэйшай кваліфікацыі.

Многія вышэйшыя навучальныя ўстановы расшырыліся. Старэйшы ў рэспубліцы Політэхнічны інстытут імя І. В. Сталіна налічвае зараз больш 3000 студэнтаў.

На будаўнічым факультэце Інстытута ўпершыню створана аддзяленне па падрыхтоўцы архітэктурных кадраў — сваіх беларускіх зодчых. На ўсіх факультэтах інстытута займаецца шмат дзяўчат. Французская дэлегацыя, якая наведвала Мінск і пабывала ў інстытуце, з захапленнем адзначыла, што ні ў адной французскай вышэйшай навучальнай установе не створаны моладзі такія добрыя ўмовы для набывання вышэйшай адукацыі, як у Савецкай краіне.

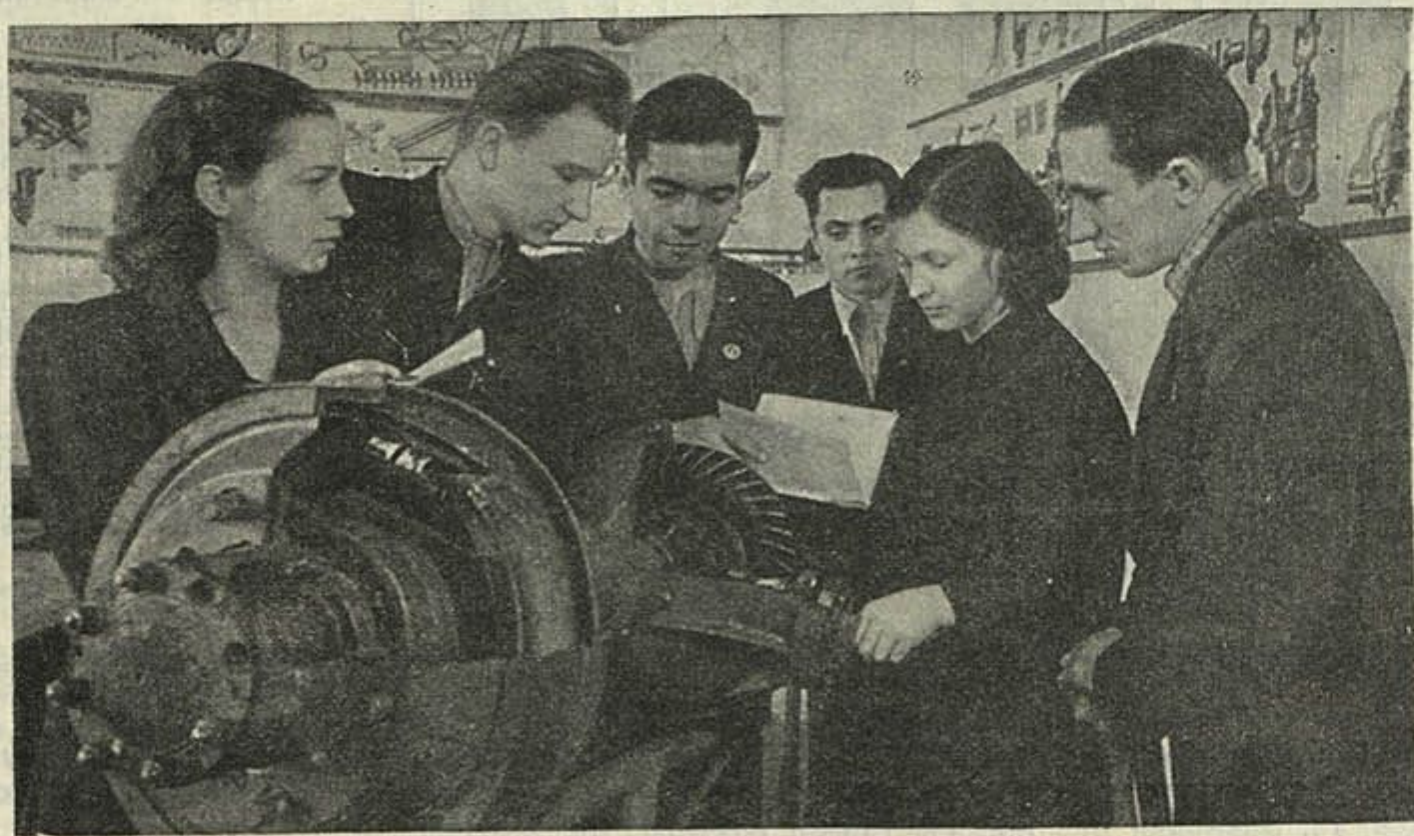
У Політэхнічным інстытуце сотні чалавек займаюцца ў вячэрні час, без адрыву ад вытворчасці рыхтуюцца стаць інжынерамі.

Новыя аддзяленні створаны ў Бела-

рускім дзяржаўным універсітэце імя В. І. Леніна.

Наша моладзь з вялікай ахвотай ідзе ў Горацкую сельскагаспадарчую акадэмію, якая рыхтуе вопытных кадры аграномаў.

Дзесяткі тысяч працоўных завочна набываюць вышэйшую адукацыю.



Студэнты Беларускага дзяржаўнага політэхнічнага інстытута імя І. В. Сталіна ў кабінёце сельгасмашын.

Фото В. Волгіна

Карысныя парады

ВЕСНАВЫЯ РАБОТЫ НА ІНДЫВІДУАЛЬНЫМ ГАРОДЗЕ

Каб атрымаць высокія і раннія ўраджаі гародніны на індывідуальным гародзе, трэба загадзя падрыхтавацца да вясны.

Увесь участак гароду неабходна разбіць на 5—6 роўных частак, каб правільна чаргаваць культуры. Калі высаджваць на адным месцы бульбу або буракі, то ўраджаі з кожным годам будзе змяншацца, бо глеба пачне аднабакова знясільвацца, у ёй з'явіцца шкоднікі, пачаткі заразных хвароб, якія могуць поўнасьцю знішчыць ураджаі. Гародніну трэба размеркаваць так, каб адна і тая-ж або блізкая ёй культура, як, напрыклад, бульба і памідоры, капуста і бруква, вярталіся на старое месца праз 5—6 год.

Як толькі глеба адтае, увесь участак трэба глыбока прабаранаваць граблямі. Сабранае смецце закладзіць глыбока ў кампост або спаліць і попел раскідаць па ўчастку. Баранаванне ахоўвае зямлю ад прасыхання. Пасля гэтага ў глебу ўносяць гной або кампост (прыгатаваны, як гэта апісана ў часопісе № 2) і пачынаюць перакопваць яе рыдлёўкай, не выварачваючы ніжняга пласту гліны або пяску. Адначасова з перакопкай старанна выбіраюць усё карэнне і тут-жа барануюць глебу граблямі.

Затым прыступаюць да пасеву. Спачатку высяваюць насенне морквы і пятрушкі, якое замочваюць за 2—3 тыдні, апускаючы яго на некалькі гадзін у ваду, а затым раскладаючы тонкім слоем на вільготнай і чыстай ануцы. Каб насенне не плеснявела, яго час ад часу памешваюць. Калі з'явіцца першыя парасткі, насенне пераносяць у халаднаватае памяшканне (падвал, сени), дзе і пакідаюць вільготным да пасеву. Такое насенне хутка і дружна ўсходзіць, пустазелле не паспявае яго заглушыць. Норма высеву на квадратны метр: морквы 0,5 грама, пятрушкі 0,7 грама. Затым высяваецца цыбуля.

Адначасова высаджваюць у грунт раннюю і цвятную капусту. Загартаваная і высаджаная без пашкодвання карэння расада капусты лёгка выносіць веснавыя замарозкі і дае ўраджаі праз 50 дзён пасля высадкі. На квадратны метр высаджваецца 4—5 раслін.

За капустай садзяць бульбу. Каб замарозкі не маглі пашкодзіць ранніх усходаў, іх высока акучваюць.

З пасевам буракоў не трэба спяшацца. Пры халоднай і зацяжной вясне яны могуць не даць каранёплодаў, а зацвісці. Норма высеву: 1,5—2 грамы на квадратны метр.

Памідоры і агуркі зусім не выносяць нават невялікіх замарозкаў і патрабуюць укрыцця. На квадратны метр ідзе 1 грам насення або 20—30 штук расады. Памідоры трэба высаджваць па 4—5 раслін на квадратны метр. Для зручнасці ўкрыцця памідоры можна высаджваць нахільна.

Гародніну высяваюць радкамі. Дно баразны ўшчыльняюць рабром дошкі. Запраўляюць насенне сумессю з зямлі і торфу (папалам) або перагноем. Пры пасадцы расады памідораў і капусты ў ямку трэба ўнесці жменьку вільготнага перагною або торфакампосту, перамяшанага з мінеральнымі ўгнаеннямі (аміячнай селітры 2 грамы, суперфасфату 7 грамаў, хлорыстага калія 1 грам). Пад капусту дадаюць яшчэ сталовую лыжку пачнога попелу. Угнаенні старанна размешваюць у ямцы з зямлёй і добра паліваюць. Потым ямку засыпаюць рыхлай зямлёй, а зверху торфам або перагноем.

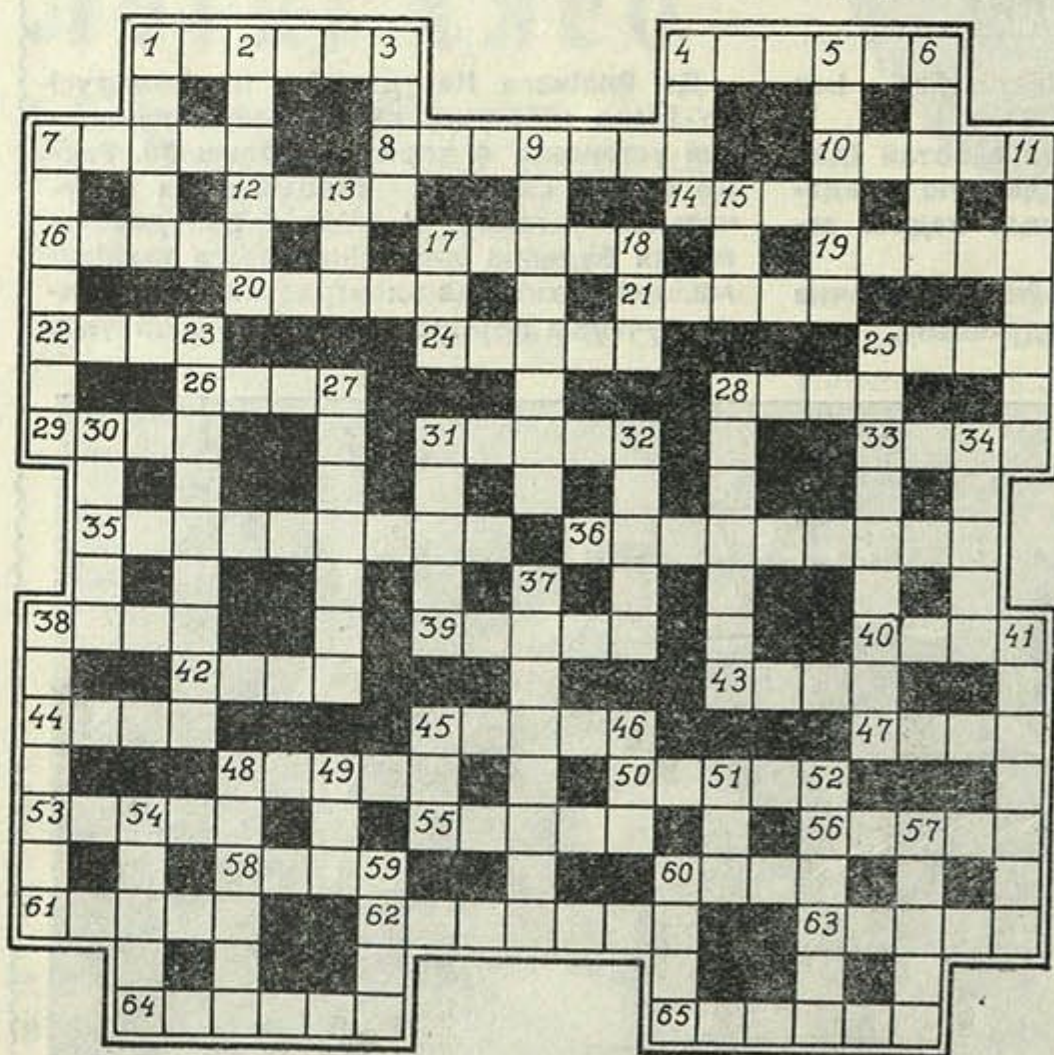
Расада капусты высаджваецца на гарод так рана, як толькі можна апрацаваць участак і ва ўзросце 35—40 дзён ад моманту ўсходаў. Памідоры высаджваюцца ва ўзросце 45—55 дзён пасля апошніх веснавых замарозкаў або на 2—3 тыдні раней, калі мяркуецца іх укрываць.

Захаванне асноўных аграэхнічных прыёмаў вырошчвання гароднінных культур забяспечвае іх высокія і ўстойлівыя ўраджаі.

Б. ЮРГЕНС,

кандыдат сельскагаспадарчых навук.

КРАСВОРД



Па гарызанталі: 1. Вынік барацьбы паміж прадстаўнікамі двух неспрыможных перакананняў. 4. Тоўстая папера. 7. Травяністая пахучая расліна. 8. Беларускі драматург. 10. Прыправа. 12. Злакавая расліна. 14. Тэрмін службы. 16. Верхняя вопратка. 17. Нормы паводзін. 19. Птушка. 20. Зямная прастора. 21. Прылада працы. 22. Дробная галандская манета. 24. Спартсмен. 25. Пэўная колькасць лякарства. 26. Маршрут у адзін канец. 28. Прыправа з працёртай гародніны. 29. Не-

пагодлівы стан надвор'я. 31. Часовы перапынак. 33. Хатняя жывёла. 35. Перыядычныя культурныя святкаванні. 36. Майстэрства прыгатавання ежы. 38. Пэўны момант у развіцці якой-небудзь з'явы. 39. Частка твару. 40. Тоўстая вяроўка. 42. Электрамагнітная прылада, якая кіруе дзеяннем якога-небудзь апарата. 43. Поўднёвы фрукт. 44. Вытрымка, цвёрдасць характару. 45. Трафарэт. 47. Галёрка. 48. Хатняя птушка. 50. Месца ў пустыні з расліннасцю і вадой. 53. Дакладны ўзор, мера. 55. Частка электрычнай машыны. 56. Сталічны горад адной з краін народнай дэмакратыі. 58. Частка мора пры ўваходзе ў порт. 60. Прадукт харчавання. 61. Акіёр, які выклікае смех. 62. Нядаўна набытая рэч. 63. Шавецкая прылада. 64. Вялікая спружына. 65. Бягун на доўгія дыстанцыі.

Па вертыкалі: 1. Граница. 2. Частка хаты. 3. Раскоша. 4. Частка грамадства. 5. Прыяцельскія адносіны. 6. Літаратурны жанр. 7. Поўвоства ў СССР. 9. Часціна мовы. 11. Паэма А. С. Пушкіна. 13. Рыба. 15. Горны каўказскі казёл. 17. Вялікі адрэзак часу, эпоха. 18. Афіцыйны дакумент. 23. Перавозачныя сродкі. 25. Спецыяліст у галіне тэатральнага жывапісу. 27. Народнасць. 28. Від варэння. 30. Прыналежнасць жаночага туалету. 31. Халодная зброя. 32. Драпежная марская рыба. 34. Працоўная адзінка ў калектыўнай гаспадарцы. 37. Прыгажосць. 38. Сталярны інструмент. 41. Расліна пясчаных пустынь. 45. Прыналежнасць бильярда. 46. Незасеянае поле. 48. Невялікае паруснае судна. 49. Напітак. 51. Жаночае імя. 52. Адсутнасць руху. 54. Спецыяльнасць. 57. Адбіццё нападу. 59. Дом для летняга адпачынку. 60. Планета.

АДКАЗЫ НА КРАСВОРД, ЗМЕШЧАНЫ У № 2 ЧАСОПІСА

Па гарызанталі: 1. Ханка. 5. «Школа». 8. Беларус. 10. Збор. 11. Вега. 12. Чкалаў. 14. Тормаз. 16. Кантата. 19. Крухмал. 21. Участак. 23. Багор. 24. Кварта. 25. Бурмы. 26. Наваі. 27. Гумілак. 29. Несесер. 31. Канібал. 34. Картэр. 36. Газета. 39. Снег. 40. Віка. 41. Абарона. 42. Фіёрд. 43. Анкер.

Па вертыкалі: 1. Хвощ. 2. Кабул. 3. Алівін. 4. Гранка. 6. Кагор. 7. Адказ. 8. Броўка. 9. «Светач». 13. Карэктура. 15. Абанемент. 17. Албанка. 18. Турбіна. 20. Марал. 22. Абрус. 28. Акруга. 30. Елгава. 32. Нарвал. 33. Басфор. 34. Кенаф. 35. Тэнэр. 37. Закон. 38. Алжыр.

Дзіцячая ўстанова

Мал. В. Ціхановіча

Уладзімір КОРБАН

Байка

Крот вырашыў адкрыць у лесе яслі.
«Навошта, — ён казаў, — парадак нам такі,
Што маюць вольны час адны бацькі,
А маткі між дзяццямі завязлі? —
Павінны рукі развязаць усе».
І тут-жа даў загад Лісе
Стварыць на дваццаць месц дзіцячую ўстанову.
За працу Лісухна ўзялася тэрмінова

Лісіца прывяла дачушак чатырох,
Куніца двух сыноў, ды Ласка трох,
Вавёрка трох сясцёр і брата,
Яноціхін сыноч, ды Барсукоў унук,
Лічыўся экспедытарам Барсук.
Былі яшчэ прыняты кацяняты,
Бо кот пасябраваў з Лісой
І дастаўляў не рэдка ёй
Ласункі з птушкакамбіната.



А каб не рэзала вачэй
І прыкрываць было ямчэй
Становішча такое,
Прынялі зайчанё малое,
Хоць Заяц не адносіўся да штату.



І вось живуць, у працы лад у іх,
Гадуюць дзетачак сваіх,
Дый атрымоўваюць яшчэ зарплату.

Дзе кіраўнік з прыроды слепаваты,
Там штук не мала ёсць такіх.

І праз поўтыдня акурат
Скамплектавала апарат:
Куніца — клапаўшчык, Яноціха — кухарка,
Вавёрка й Ласка — нянькі, Гарнастай
Бухгалтарам у яслях стаў,
І справа закіпела жарка.
Ліса кіруе устаною сама,
А іншыя гараць на працы,
Ну толькі імі любавалца.
Палёгкі-ж маткам як няма, дык і няма.
А ў чым прычына тут цікава?
Ды вось якая справа:
Ніхто дзяцей у яслі здаць не змог —
Занялі месца дзеці апарата.

Адказны рэдактар А. П. УС. Рэдакцыйная калегія: К. А. АБУШЭНКА, М. Н. БАРСТОК, Г. Л. ДАЗОРЦАВА,
А. Н. ЗАХАРАВА, М. Ф. НІКІФАРАВА, Ф. А. НОВІКАВА, А. І. ФЕДАСЮК, В. І. ФІЛІПАВА.

АТ № 04753

Журнал «Работница и крестьянка» на беларусском языке.

Издание ЦК КП Белоруссии.

Тэлефон 2-33-03. Падпісана да друку 5/III 54 г.

Адрас рэдакцыі: Мінск. Праспект імя Сталіна. Дом друку. Пакой 23.

Цана 1 руб. 50 кап. Да гэтага нумара прыкладаецца выкрайка.

Друкарня імя Сталіна, Мінск.

Друк. арк. 3. Аўт. арк. 4. Тыраж 50.000 экз.

Зак. № 184.

3854



Апрацоўка Д. ЛУКАСА.

Не глядзі на мяне, хлопец,
Лепш кіруй камбайнам,
Не пытайся, ці кахаю,
Гэта яшчэ тайна.

Прыпеў.

Асушылі мы балота,
Правялі дарожкі,
Ты прыходзь ка мне, мой мілы,
Не прамокнуць ножкі.

Прыпеў.

Асушылі мы балота,
Выцекла вадзіца,
Ты прыходзь ка мне, мой мілы,
Засяваць пшаніцу.

П р ы п е ъ.

Ты приходзь, мой мілы, ў поле
Раннюю парою,
Весялей ідзе работа,
Калі ты са мною.

Прыхадзіце на вяселле,
Мілыя падружкі,
Ой, вы косы, мае косы,
Шоўкавыя стужкі!

П р ы п е ъ.

